

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Ἐγκειμενὸν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας — Ἐγκύκλιος ἀρ. 30, ἀπὸ 11 Ἀπριλίου 1932 —
ὡς ἐλεύθερον ἀνάγνωσμα δι' ὅλα ἐν γένει τὰ Σχολεῖα τῆς Μέσης καὶ Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησίᾳ δραχμὲς 100. Ἐξέ-
μνην δραχ. 55. Τρίμηνι δραχ. 30.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια διατμ. 50,
Αμερικῆς δολλάρια 3. — Ἀγγλίας καὶ ὅλων ἐν γέ-
νει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.
Ἐξέμνηνοι καὶ Τρίμηνιοι ἀναλόγως

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρο-
μαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'. — Τόμος 41ος

Ἀθῆναι, 19 Μαΐου 1934

Ἔτος 56ον. — Ἀριθ. 25

ΓΚΙΟΥΛΑ Η ΓΥΦΤΟΠΟΥΛΑ

1. Τὸ Κατσιβελοχώρι.

Τὴν ἔλεγαν Γκιούλα... Ἦταν ὡς
δέκα χρονῶν, λιγνὴ καὶ λίγο ψηλὴ
γιὰ τὴν ἡλικίᾳ της, μὲ τὸ μελαχροί-
νὸ της πρόσωπο, ποὺ ὁ ἥλιος τὸ εἶχε
ὀλωσδιόλου μαυρίσει, μὲ τὰ κατὰ-
λευκα σουβλερὰ δοντάκια της, ποὺ
ἐλαμπαν σὲ κάθε της ὀμιλίᾳ, μὲ τὰ
μάτια της τὰ κατὰμαυρα ποὺ ἐδγα-
ζαν σπίθες.

Τὴν ἔλεγαν Γκιούλα... μὲ τὰ λε-
πτὰ σὰν καλάμια καὶ γρήγορα σὰν
ἀγριμιοῦ ποδαράκια της, ποὺ ποτέ
τοὺς δὲν εἶχανε βάλει παπούτσια καὶ
δὲν ξέρανε τί θὰ πῇ κούραση, τὴν
ἐδλεπες νὰ τρέχῃ ἐπάνω κάτω στοὺς
δρόμους ἀκούραστη, χαριτωμένη, γε-
λαστή.

Τὸ σπίτι της ἦτανε γιὰ τὴν ὥρα
στὸ Κατσιβελοχώρι, κάτω ἀπὸ τὸ
«Πεδίον τοῦ Ἀρεῶς», στὸ Ταξίμι τῆς
Πόλης, ποὺ ἔχει ἀντίκρυ τοῦ τὸ λόφο
τῶν Ταταούλων.

Τὸ Κατσιβελοχώρι αὐτὸ δὲν εἶναι
ἄλλο παρὰ κάτι σκηνές, ἐδῶ κι' ἐ-
κεῖ, κάτι ξύλινες παράγκες σκεπα-
σμένες μὲ τενεκέδες, ποὺ ἀστράφτουν
στὸν ἥλιο ὅταν εἶναι καινούργιοι, ἢ
εἶναι σκουριασμένοι, μαυροί, ἐλεεινοί.

Καὶ μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ χωριό, ποὺ
τὰ περισσότερὰ του σπίτια δὲν εἶναι
τίποτε ἄλλο, παρὰ δύο τρία σανίδια
διασταυρωμένα, καὶ ἓνα κατραμόχαρ-
το ριγμένο ἀπὸ πάνω γιὰ στέγη, ἀ-
νάμεσα σ' ἐκεῖνο τὸ χωριὸ ποὺ δρό-
μους δὲν ἔχει, γιὰτὶ εἶναι παντοῦ ἐδῶ
κι' ἐκεῖ ἄτακτα σκορπισμένα τὰ τσαν-
τήρια καὶ τὰ παληόσπιτα, θὰ ἴδῃς
κουρέλια ἀπλωμένα. Κουρέλια ἄσπρα,
κουρέλια μαῦρα, κουρέλια πολύχρω-
μα, ἐδῶ κι' ἐκεῖ ἀπλωμένα στὰ πα-
ράθυρα, στὰ σχοινιά, στὰ ξύλα, ἢ
καταγῆς.

Ἀπὸ μιά παλιὰ παράγκᾳ ἀκούε-
ται κρότος σὰ νὰ κοπανίζουν σίδε-
ρα. Εἶναι τὸ ἐργαστήρι ἐνὸς σιδεραῖ.

Ἐκεῖ ἀπὸ τὰ ξημερώματα ἐργάζεται
ὁ σιδεραῖς κατσιθέλος, ἐνῶ ἡ γυναίκα
τοῦ τὸν βοηθεῖ φασώντας τὴ φωτιά
μὲ ἓνα μεγάλο φουσερό. Καὶ ὅταν κα-
τασκευάσῃ ἀρκετὰ σιδερένια πράμα-
τα, τὰ φορτῶνι στὸ γαϊδουράκι τοῦ
καὶ γυρνᾷ στὶς γειτονιὲς τῆς πόλης
φωνάζοντας:

«Φουφουδες, μαγγάλια!»

Ἡ γυναίκα τοῦ πάλι, ποὺ ξέρει
νὰ λέγῃ τὴ μοῖρα τοὺς ἀνθρώπους,
γυρίζει ἄλλες γειτονιὲς καὶ φωνάζει
μὲ τὶς ἰδιότροπες φωνές της:

«Κουκιά ρίχνω! μοῖρες κοιτάζω...
μασιές, φικιάρες...»

Ἄλλοῦ βλέπεις μέσα στὸ Κατσιβε-
λοχώρι νὰ κρέμονται ἀπὸ ἓνα στύλο
πλεξοῦδες καὶ ἀρμαθιές, καμωμένες
ἀπὸ πλεγμένα χόρτα. Εἶναι ἄλλα
ἄσπρα καὶ ἄλλα βαμμένα ζωηρὰ
πράσινα. Φορτωμένος μ' αὐτὰ ὁ κα-
τσιθέλος θὰ γυρίσῃ αὔριο τοὺς δρό-

μους γιὰ νὰ διορθώσῃ τὶς τρύπιες
καρέκλες.

Κανένα ἀπὸ τὰ ἐπαγγέλματα ὁ-
μως αὐτὰ δὲν ἔκανε ὁ πατέρας τῆς
Γκιούλας. Ὁ πατέρας τῆς Γκιούλας,
ὁ Καραμπάσης, ἦταν ἀρκουδιάρης.

2. Ἡ ἀρκούδα ἡ Ντουντού.

Ὁ πατέρας τῆς Γκιούλας ἦταν
ἀπὸ τοὺς κατσιθέλους τοὺς πιὸ ἀ-
γριοὺς, ποὺ δὲ μένουνε ποτὲ σὲ ἓνα
μέρος πολὺν καιρὸ, παρὰ αἰωνίως
γυρίζουν. Στὴν Πόλιν ἔμενε τρεῖς
τέσσερες μῆνες, γυρνοῦσε μὲ τὴν
ἀρκούδα τοῦ τοὺς δρόμους ὀλους, καὶ
ἔπειτα πάγαινε στὰ χωριὰ τοῦ Βο-
σπόρου, ὅταν ἦταν νὰ γίνῃ πανηγύ-
ρι. Ἀμα τελείωνε ἀπὸ ὅλα αὐτὰ, ἔ-
παιρνε τὴν κόρη τοῦ τῆ Γκιούλα, τὴν
ἀρκούδα, τὸ ντέφι τοῦ, τὸ ραβδί τοῦ,
τὸ τσαντήρι καὶ τὰ κουρέλια τοῦ στὸν
ὦμο, καὶ μαζὶ μὲ ἄλλους κατσιθέλους

ΕΙΚΟΝΕΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ

— Ἐλα! ποῖος θὰ κάνῃ τὴν ὠραιότερη σαπουνόφουσα

φεύγανε πότε για την Προύσα, πότε στα χωριά και στις πόλεις της Θράκης. Έτσι η Γκιούλα, αν και ήταν μόλις δέκα χρονών, ήταν κοσμογυρισμένη. Μά περισσότερο απ' όλα της άρεσε η Πόλη, γιατί εκεί είχε γεννηθεί, εκεί πέρασε τα πιο ευτυχισμένα χρόνια της, τα χρόνια που ζούσε η μάνα της.

Και όταν έφτανε στην Πόλη, παρακαλούσε τον πατέρα της να μείνουν περισσότερο.

Η Γκιούλα λοιπόν δεν είχε άλλον κανένα στο κόσμο, από τον πατέρα της και την άρκουδα της, την αγαπημένη της Ντουντού, που από μικρό παιδί την είχε κοντά της σαν αδελφή της. Όλη της την αγάπη στον κόσμο σ' αυτούς τους δύο την είχε μοιρασμένη η Γκιούλα. Η άρκουδα αυτή, τόσα χρόνια τώρα, έτρεφε κι' εκείνην και τον πατέρα της.

Ο Καραμπάσης είχε κοπιώσει στην αρχή για να μάθει στην άρκουδα τη Ντουντού τόσα πράγματα. Την είχε μάθει να στέκεται στα δυο πόδια, να χορεύει, να κρατάει στον ώμο το χοντρό ξύλο του, και άλλα παιχνίδια. Για να τα μάθει όλα αυτά η καυμένη η Ντουντού είχε μείνει μέρες νησιτική, και μόνο ξυλιές έτρωγε.

Τώρα όμως που τα έμαθε, έδωσαν αρκετά λεπτά για να ζούνε τ' αφεντικά της.

Αλήθεια δε χρειάζονται και μεγάλα πράγματα για να ζήσουν οι κατσίβελοι, λίγο ψωμί, λίγος καπνός για τον Καραμπάση, και τότε πότε, στα δυο χρόνια μία φορά, κανένα καινούργιο ρούχο. Και όμως αυτά όλα, όσο λίγα κι' αν ήταν, τα κέρδιζε μονάχη η άρκουδα τους η Ντουντού τους, με τον κόπο της.

Ω, πώς την αγαπούσε η Γκιούλα τη Ντουντού, πόσα χαϊδευτικά όνόματα έδωκε να της δίνει, με πόση ευχαρίστηση χάρτιζε την ακατάστατη γούνα της και της φιλούσε τα σκονισμένα της αυτιά!

Ο Καραμπάσης, άνθρωπος προφυλακτικός, την είχε πάντοτε δεμένη την άρκουδα του, μα και λυτή να την άφηνε, η Ντουντού θαρρώ πως δεν θα πείραζε κανένα.

Η Γκιούλα τουλάχιστο πολλές φορές της έδωσε τις αλυσίδες της, για ν' ανασάνει το καυμένο το ζώο, κι' εκείνη πήγαινε κοντά της και τριβότανε πάνω της, και την έγλειφε με αγάπη και ευγνωμοσύνη.

Όλη την ημέρα γυρνούσε ο άρκουδιάρης με τη Ντουντού, και η Γκιούλα έμενε μονάχη στο Κατσιβελοχώρι. Βράδυ-βράδυ, γυρνούσε ο

Καραμπάσης στο τσαντήρι του. Καμιά φορά όμως έλειπε και βδομάδες δολοκλήρες, όταν γυρνούσε τα χωριά του Βοσπόρου, και η Γκιούλα στη μοναξιά της λογάριζε με λαχτάρα την ευτυχισμένη ώρα που θα τους έβλεπε τα επιστρέφουν στο χωριό.

Τι μεγάλη ήταν η χαρά της, όταν από μακριά άκουε το ντέφι του πατέρα της. Τό γινώριζε από ένα ιδιαίτερο ήχο, που τον έκανε επίτηδες ο άρκουδιάρης ο πατέρας της, σέρνοντας το μεγάλο δάχτυλο επάνω στο σκληρό δέρμα του ντεφιού, για να τον νιώσει η Γκιούλα πως επιστρέφει.

Τι μεγάλη ήταν η χαρά της, όταν άκουε τον Καραμπάση από μακριά να τραγουδά ένα κατσιβελικό τραγουδί που άρχιζε με τα λόγια: «Τούτε αδάδα» δηλ. «σε σένα έρχομαι».

Τότε πια ακράτητη έτρεχε να τους προυπαντήσει, και φώναζε σε όσους κατσιβελούς τύχαιναν μπροστά της: «Αδένα! αδένα!...» («Έρχονται, έρχονται!...»)

Ο πατέρας της, όταν γυρνούσε από τις μακρινές περιόδους του, της έφερνε πότε κανένα κόκκινο μαντήλι, πότε κανένα τουλπάνι με τυπωμένα μεγάλα χρωματιστά άνθη, που το έδενε καταχαρούμενη στο κεφάλι της και σκέπαζε τα πέντε έξη φιλοπλεγμένα πλεξούδια της.

Και εκείνες τις βραδιές, αφού έτρωγαν το ψωμί τους και έδεναν τη Ντουντού να κοιμηθεί στο μέρος της, η χαρά της Γκιούλας ήταν ν' ακούει τον πατέρα της να διηγείται στους άλλους κατσιβελούς που έρχόντανε από τη γειτονιά, όσα του συνέβησαν όλη εκείνη την εβδομάδα.

Τους έλεγε πως έτρεχαν από πίσω του δεκαπέντε σκυλιά γαυγίζοντας τη Ντουντού, ώπου κι' αυτός έχασε την υπομονή και χτύπησε ένα κατακέφαλα, και το άφησε στον τόπο. Πώς ένα παιδάκι του έριξε μέσα στο ντέφι του ένα φράγκο κατά λάθος αντί για δεκάρα. Πώς έσώναζε πολλά χρήματα σ' ένα πανηγύρι. Πώς αγρίεψε μια φορά η Ντουντού, γιατί της είχε τραβήξει πολύ δυνατά το χαλκά που είχε στο επάνω χείλος της, και έρμησε πάνω του να τον δαγκώσει, και έπειτα με τις ξυλιές που της έδωσε, ήσυχασε πάλι και άλλα πολλά.

Η Γκιούλα καθότανε κοντά στην άρκουδα, πλάγιαζε σιμά της, την έχάρτιζε και σιγά σιγά της έλεγε με τραγουδιστή φωνή:

«Ριτσινιέ μο σουκαρή! ριτσινιέ μο ντουκανή!» δηλαδή «Ω, έμορφή μου άρκουδα! αγαπημένη μου άρκουδα!»

3. Πώς περνούσε η Γκιούλα, όταν έλειπε ο πατέρας της.

Πόσες φορές είχε παρακαλέσει τον πατέρα της η Γκιούλα να την παίρνει μαζί σ' αυτές του τις περιόδους, μα εκείνος δεν ήθελε.

«Όταν θα φύγω για μακρινά μέρη, ή ας πάρω μαζί μου, μία και καλή, τώρα κάθου εδώ που κάθесαι και μη με ζαλίζεις», της έλεγε.

Όταν έλειπε ο πατέρας της, πότε η γυναίκα του σιδερά, πότε μια γριά κατσιβέλα, έρχόταν να διηγήσει ή Γκιούλα, γιατί όλοι στο Κατσιβελοχώρι την αγαπούσαν.

Αλήθεια, μπορεί να είχε έλαττώματα η Γκιούλα, αφού δεν είχε καμιά ανατροφή σαν κατσιβελοπούλα που ήταν. Ίσως και μικρές κλεψιές να είχε κάμει, και ψευτιές να είχε πει, αφού αυτά ήταν πράγματα κοινά στη φυλή της, και όλοι τριγύρω της στο Κατσιβελοχώρι έτσι έκαναν.

Αλλά ένα καλό είχε η Γκιούλα, καλό ανεκτίμητο, που ούτε κακή ανατροφή, ούτε κακά παραδείγματα μπορούσαν να της το καταστρέψουν. Η Γκιούλα είχε καλή καρδιά, δεν ήθελε να βλέπει κανένα να πονεί, να υποφέρει. Όλα τα Κατσιβελοπούλα, που τα έδεναν οι μανάδες τους, σ' εκείνην έτρεχαν να τα παρηγορήσουν.

Ήταν μάλιστα ένα παιδάκι παραπεταμένο, που κανείς δεν τ' αγαπούσε. Αυτό πια ήταν το προστατευμένο της. Όλες οι κλεψιές που έκανε η Γκιούλα ήταν γι' αυτό το μικρό. Πότε κανένα κουλουρι άρπαζε η Γκιούλα καθώς περνούσε κοντά από κανέναν κουλουρά, πότε μια φούχτα στραγάλια, πότε κανένα μηλό από τη μανάβισσα του δρόμου.

Και με τί χαρά τότε τα έφερνε στο Κατσιβελοπούλο, και το παρηγορούσε με την αγάπη της. Έπειτα ήταν πρόθυμη και περιποιητική σ' όλους. Αμέτρητες φορές έτρεχε στη βρύση, που είναι έξω απ' τον κήπο του Ταξιμιού, και γέμιζε τη στάμνα της νερό, και αφού τελείωνε την εργασία της, αφού έπλενε τα κουρελόρουχά τους, σε μια σκάφη κοινή που ήταν έξω από το τσαντήρι της, και έπλεναν όλες οι κατσιβέλες τα ρούχα τους, έβρισκε καιρό να κουβαλήσει νερό για τη γρήνη την κατσιβέλα, που δε βαστούσαν τα πόδια της.

Έπειτα όλο έβρισκε να κάνει κατι. Πότε βοηθούσε τη γυναίκα του σιδερά στις δουλιές της, πότε βοηθούσε μίαν άλλη γειτόνισσα που έφερνε λεβάντες να πουλήσει. Γυρνούσε μαζί της τους δρόμους, και τη βοηθούσε να πλέξει τις λεβάντες μι-

ΤΟ ΣΚΑΛΙΣΤΗΡΙ

[ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑΚΙ ΓΙΑ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

ΙΗ'. — Οι μέλισσες

Ο μικρός Πετράκης, ο ξάδερφος των παιδιών, πήρε το βραβείο στην αριθμητική, κι' ο πατέρας του, καθώς του είχε υποσχεθεί, τον έστειλε στην Αθήνα, να περάσει κανένα μήνα με τα ξαδέφια του. Τον πήραν, έννοείται, στη βίλλα της Γλυφάδας κι' έτσι ο Μπέμπης κι' η Μπέμπα είχαν τώρα καλό σύντροφο για τα κολύμπια και τα παιχνίδια τους.

Μια μέρα, αποφάσισαν να πάνε εκδρομή με τα πόδια. Ξεκίνησαν όλοι μαζί, ο μπαμπάς, η μαμά, τα τρία παιδιά κι' η Μαργαρώ. Είχαν σκοπό να πάνε στο χτήμα κάποιου κουμπάρου τους, του κύριου Μελέτη, να φάνε φρούτα απ' τα δέντρα του και να πιουν γάλα απ' τις αγελάδες του. Το χτήμα αυτό, με το αγρόσπιτό του, ήταν αρκετά μακριά. Το βράδυ όμως θα περνούσε ο θεός-Μιχάλης με το μεγάλο αυτοκίνητο και θα τους έπαιρνε να γυρίσουν στη βίλλα.

Τα παιδιά έτρεχαν μπροστά. Κάθε τόσο όμως σταματούσαν, πότε για να ξεκουραστούν στη σκιά κανενός δέντρου — είχαν αρκετή ζέστη — πότε για να ιδούν καμιά σαύρα που λιαζόταν ή κανένα πουρούμπουρα που έφτιανε το κουβάρι του. Κυνηγούσαν και γαλάζιες πεταλούδες ή πράσινες ακρίδες, και κάθε τι που έβλεπαν στη μεγάλη έξοχη κινούσε την προσοχή τους και το θαυμασμό τους.

Πολλήν ώρα, ο Πετράκης κι' ο Μπέμπης στάθηκαν από πάνω από μια μερμηγκοφωλιά. Έβλεπαν τα μερμήγκια που έμπαιναν φορτωμένα σπόρους κι' έβγαιναν άδειά για να βρουν πάλι και να φορτωθούν. Τι δραστήρια που ήταν, τί εργατικά! Όταν το πράγμα που κουβαλούσαν στη φωλιά ήταν πολύ βαρύ για ένα μερμήγκι, το κρατούσαν δυο, τρία, τέσσερα μαζί. Ένα πόδι ακρίδας μάλιστα το είχαν πιάσει ολόγυρα καμιά δεκαριά και το έσερναν σιγά-σιγά, με κόπο κι' υπομονή μεγάλη.

Μ' αυτά και μ' αυτά, τα παιδιά έκαμαν το δρόμο χωρίς να τον καταλάβουν. Εκεί απέξω από το χτήμα, ήταν ένας πλάγιος τοίχος, απομεινάρια μάντρας ή καλυβόσπιτου που είχε γκρεμιστεί. Ο Μπέμπης άφησε τους άλλους και πλησίασε τον τοίχο, για να ιδεί μια σαύρα που είχε χωθεί σε μια τρύπα. Άξαφνα άκουσε κοντά του έναν παράξενο θόρυβο που ποτέ του δεν είχε ακούσει παρόμοιο. Γύρισε, περιεργός να ιδεί. Εκεί δίπλα ήταν ένα ψηλό δέντρο με μια μεγάλη κουφάλα στον κορμό. Κι' απέξω απ' αυτή την κουφάλα κοιμόταν σε σταφύλι ένα σμάρι από μέλισσες. Αυτό το βουβούσε. Πολλές μέλισσες έμπαιναν μέσα στην κουφάλα και ξαναβγαίνουν. Φαίνεται πως την είχαν διαλέξει για κατοικία και τη συγύριζαν να την εγκατασταθούν.

Ο Μπέμπης έμεινε έκθαμβος. Ποτέ του δεν είχε ιδεί τόσες μέλισσες μαζί. Το κουβάρι που σχημάτιζαν του φάνηκε από τα πιο περίεργα πράγ-

μα δεματάκια και να τις προσφέρη στους διαβάτες για να τις αγοράσουν, με τρόπο πολύ συχνά φορτικό και κάποτε άρπάζοντας τις κυρίες από τα φορέματά τους. Άλλοτε έπαιρνε ένα καλαθάκι και γύριζε τους δρόμους και σύναζε όλα τα παλιά καρφιά και σίδερα που έβρισκε, και τα πήγαινε στο σιδερά, το γείτονά τους, για να της δώσει ψωμί.

Έπειτα είχε ένα σπίτι άρμένικο στην Πόλη, που τους πήγαινε νερό και της πλήρωναν μια πεντάρα τη στάμνα.

4. Μεγάλο δυστύχημα βρήκε τον Καραμπάση.

Ο ήλιος είχε δύσει και άφηνε, πίσω απ' το λόφο των Ταταούλων, τον ουρανό κατακόκκινο σ' αν ήταν πυρκαϊά.

Η Γκιούλα καθόταν άμεριμνη έξω από το τσαντήρι τους, και έδλεπε πως άλλαζαν τα κόκκινα τα χρώματα στον ουρανό.

Άξαφνα της φάνηκε πως άκουσε το ντέφι του πατέρα της. Τρέχει χαρούμενη και βλέπει τον άρκουδιάρη τον πατέρα της που έρχόταν. Μα η Ντουντού σερόνταν στα πόδια της, και για να προχωρήσει έτρωγε αδιάκοπες κλωτσιές.

Κακά χαμπάρια, είπε ο Καραμπάσης, αρρώστησε η Ντουντού μας».

Η Ντουντού ήταν αληθινά σε κακή κατάσταση.

(Το τέλος στο έρχόμενο)
ΕΥΡΥΔΙΚΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΟΥ

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Τα βιβλία, τα τετράδια, το σχολειό, φυλαγμένα στο μπαούλο το παλιό, Νάχαν στόμα και μυλό να μάς μιλούν, Πόσα ώραια δεν θα γνώριζαν να πούν! Για τις σοβαρές μικρές μορφές Που διαβάζουν στο βιβλίο σκυφτές Να προσέχουν, όλο μάτια κι' όλο αυτιά Στη δασκάλα που σιγά τους μελετά... Στην αούλη, για τα παιχνίδια τα τρελλά, Για την ασυννέφιαστη χαρά... Για τη λύπη αυτή που μία φορά Τα τιμώρησε η Κυρία σκληρά...

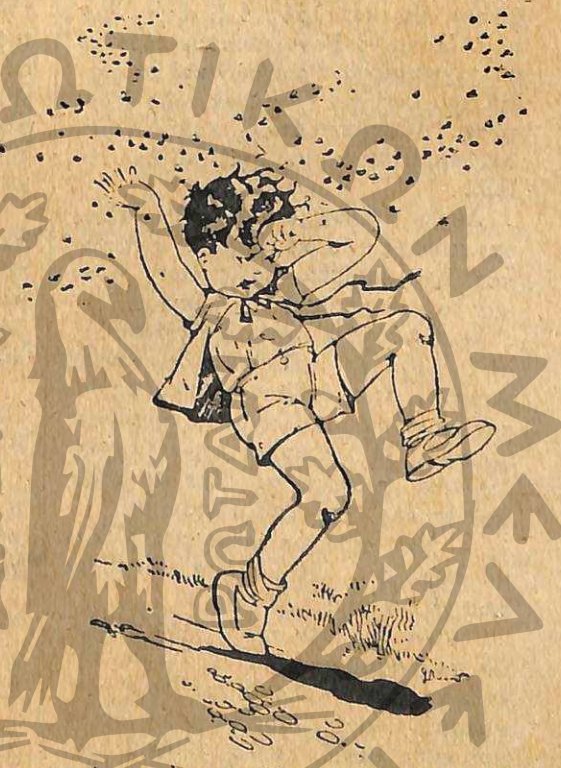
Ω, ποτέ για τους καίμους μας τους [μεγάλους!]

Για τα σχολεία με τους πολλούς δασκάλους,

Για τών διαγωνισμών την αγωνία, Που γράφαμε δειλά σε μια γωνία, Τό θρίαμβο για τών βαθμών τη νίκη, Για το βραβείο που σε μάς ανήκει! Για τ' άψυχα που όλο τον κόσμο κλεί-

[ναν, Που τη γαλήνη γύρω μας ξεχύναν, Για τη γλυκειά χαρά που μάς χαρίζαν Που τ' αγαπούσαμε και μάς γνωρίζαν. Χρόνια ανέφελα, νιάτα, εύτυχία, Πώς μάς μιλάτε τώρα μ' ειρωνεία!... Φύγατε με το πλοίο κι' είσαστε οι φίλοι Όπου μάς χαιρετούν με το μαντήλι. Και νοιώθουμε πόσο σ' αγαπούμε Τώρα που πια δεν θα σας ξαναϊδούμε.

ΜΑΡΙΑ ΦΑΛΑΓΓΑ

ματα του κόσμου. Και πλησίασε για τὰ τὸ ἰδῆναι, τὸ παρατηρήσει καλύτερα. Ἐκείνη τὴ στιγμή τὸν βοήκη ἡ Μαργαρώ, πού τὸν γύρευε (οἱ ἄλλοι εἶχαν μπεῖ στοὺς χῆμα καὶ μόνο τὸ Σκαλιστήρι ἐλείπε).

— Μὴ! τοῦ φώναξε μὴν πλησιάζετε τίς μέλισσες! θὰ σᾶς κεντρίσουν!

— Μὴ φοβάσαι, εἶπε ὁ Μπέμπης, ἔχω τὸ καμτσίκι μου καὶ τίς διώχνω.

— Γιά τὸ Θεό, μὴ τίς πειράξετε! Θὰ τίς θυμώσετε καὶ θὰ σᾶς ριχτοῦν ὅλες μαζί!

Κι' ἡ Μαργαρώ τὸν ἔπιασε ἀπ' τὸ χέρι γιὰ νὰ τὸν τραβήξῃ. Ὁ Μπέμπης τότε—ἔτσι τοῦ ἤρθε—ἔδωσε μιὰ καμτσικιά πάνω στοὺς σῆμα καί, ἀφίνοντας τὴ Μαργαρώ, τὸβαλε στὰ πόδια. Φυσικά, οἱ μέλισσες, θυμωμένες, τὸν κυνήγησαν. Ἀλλὰ ὁ Μπέμπης ἔτρεχε πολὺ. Οὔτε κοίταξε πίσω του νὰ ἰδῇ τί ἔκανε ἡ Μαργαρώ. Καὶ πρὶν τὸν φτάσῃ καμμιὰ μέλισσα γιὰ νὰ τὸν κεντρίσῃ, πρόφτασε αὐτὸς καὶ μπήκε στοὺς χῆμα, ἔτρεξε ὡς τὸ ἀγρόσιτο, τοῦπρωτο μέσα κι' ἔκλεισε τὴν πόρτα.

«Γλύτωσα! εἶπε μέσα του· πού νὰ μποῦν ἐδῶ οἱ μέλισσες!»

(Ἀκολουθεῖ)

Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

Ο ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΣ ΤΟΥ ΡΟΒΙΝΣΩΝ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ ANDRÉ LAURIE

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

“Ὀλ’ αὐτὰ ὁ Κάζης τὰ ἤξερε ἀπὸ καιρό. Ποτὲ ἕως δὲν περίμενε νὰ βρεθῇ μιὰ μέρα ἀντιμέτωπος μὲ τὸ Ρανᾶ, στὴ μέση τοῦ τρικυμισμένου ὠκεανοῦ, γιὰ νὰ μάθῃ πῶς αὐτὸς ἦταν ὁ μυστηριώδης ἐχθρός, ὁ κακοῦργος πού γύρευε, καὶ νὰ τὸν ἰδῇ νὰ ρίχνεται ἀπὸ τοὺς ναῦτες στὰ κύματα, γιὰ νὰ βρῇ τὸν οἰκτρὸ θάνατο πού τοῦ ἄξιζε!

Ἐνα μόνο πράγμα δὲν μπορούσε ἀκόμα νὰ καταλάβῃ ὁ Κάζης: γιὰ ποῖο λόγο ὁ Ρανᾶ μισοῦσε τόσο τὸ συνταγματάρχῃ Ροβινσὼν καὶ τὰ παιδιά του, καὶ γιατί, γιὰ νὰ τοὺς ἐξοντώσῃ, μεταχειριζόταν παράξενα μέσα, ἐπικίνδυνα καὶ γι’ αὐτὸν τὸν ἴδιο.

Αὐτὰ συλλογίζόμενος, ὁ παλὶς στρατιώτης ἀποκοιμήθηκε κατάκοπος. Καὶ κοιμόταν τρεῖς ὥρες, ὅταν μιὰ δυνατὴ κραυγὴ τὸν ξύπνισε.

— Γῆ! κύριε πλοίαρχε, ἰδέστε!... γῆ! φώναξε ὁ Παῦλος δείχνοντας χαμηλὰ στὸν ὀρίζοντα, ὅπου φαίνονταν ἀμυδρὰ μιὰ κυματιστὴ μαύρη γραμμὴ. Ὁ πλοίαρχος πῆρε τὰ γυαλιά του, κοίταξε κι’ εἶπε μὲ φωνὴ πού ἔτρεπε λίγο ἀπὸ συγκίνηση:

— Ναί, μοῦ φαίνεται πῶς βλέπω κι’ ἐγὼ γῆ!... Μακάρι νὰ μὴν εἶναι ὀπτική ἀπάτη!

Ἀλλὰ ὄχι, δὲν ἦταν. Ὅσο ἡ βάρκα προχωροῦσε — κι’ ὁ ἄνεμος τὴν ἔκανε νὰ τρέχῃ πολὺ γρήγορα — ἡ γραμμὴ ἐκείνη μαύριζε περισσότερο καὶ κάθε ἀμφιβολία διαλυόταν. Μπροστὰ τοὺς ἦταν ξηρά. Σὲ λίγο, μὲ τὰ γυαλιά, ἄρχισαν νὰ διακρίνουν βράχους, κοιλάδες κι’ ὑστερα δέντρα.

Στὴ χαρὰ του, ὁ Παῦλος θέλησε νὰ ξυπνήσῃ τὸν πατέρα του, τὰ παιδιά καὶ τὴν κυρία Ὁμόλλου. Ἀλλὰ

ὁ πλοίαρχος Μανκαρὺ τὸν ἐμπόδισε.

— Περίμενε ἀκόμα, τοῦ εἶπε μὲ πικρὸ χαμόγελο. Τὸ ζήτημα εἶναι ἂν θὰ μπορέσουμε νὰ προσελάξουμε. Καὶ μοῦ φαίνεται πῶς εἶναι πολὺ δύσκολο!

Κι’ εἰδείξε τὴν πρῶρα τῆς βάρκας πού ἡ διεύθυνσή της, παράλληλῃ πρὸς τὴ φορά τοῦ ἀνέμου, σχημάτιζε μὲ τὴ γραμμὴ τῆς ξηρᾶς γωνία 30 περίπου μοιρῶν. Τὸ σύμπτωμα ἦταν ἀνησυχαστικό. Κι’ ὅσο προχωροῦσαν, τόσο ἡ γωνία μικραίνει καὶ τόσο ἡ ξηρὰ φαίνεται νὰ πικραίνεται πρὸς τὰ δεξιά. Ἀδύνατο νὰ γυρίσουν τὴν πρῶρα κατ’ αὐτὴν καὶ νὰ φτάσουν μὲ τὰ κουπιά. Ἄν δὲν ἀκολουθοῦσε τὴ φορά τοῦ ἀνέμου, ἡ βάρκα θὰ βούλιαζε.

Ἔτσι μακραινόντας ὁλοένα, ἔχασαν σὲ λίγο τὴν ξηρὰ ἀπὸ μπροστὰ τοὺς. Δὲν φαίνονταν πιά παρὰ ἕνα σημεῖο σχεδὸν πρὸς τὴν πρύμη, πού ὑστερ’ ἀπὸ πέντε λεπτά χάθηκε κι’ αὐτό.

Ὁ Παῦλος δὲν ἔκανε τὰ χέρια του. Νὰ εἶναι τόσο κοντὰ σὲ μιὰ ξηρὰ καὶ νὰ μὴν μποροῦν νὰ φτάσουν!

Ὁ πλοίαρχος Μανκαρὺ, ἀτάραχος μ’ ὅλη τὴν θλίψη, κρατοῦσε διαρκῶς τὴ βάρκα στὴ διεύθυνση τοῦ ἀνέμου.

— Ἄν τὸ σημεῖο ἐκεῖνο δὲν εἶναι ἀκρωτήρι, ἔλεγε, δὲν πρέπει νὰ ἐλπίζουμε τίποτα. Ἄν εἶναι, ὑπάρχει ἀκόμα ἐλπίδα...

Ναί, ἦταν ἀκρωτήρι! Καὶ μεγάλο μάλιστα. Μόλις ἡ βάρκα τὸ ἄφησε πίσω της, ἀμέσως ἡ θάλασσα ἄλλαξε ὄψη. Τὰ κύματα τώρα ἔφευγαν πρὸς τὸ νοτιῶν, καὶ πρὸς τὴ δύση ἡ θάλασσα ἀπλωνόταν σχεδὸν γαλήνια.

— Ἔ, τώρα μπορεῖς νὰ τοὺς ξυπνήσῃς ὅλους! φώναξε στὸν Παῦλο ὁ

πλοίαρχος, γυρίζοντας τὸ τιμόνι μὲ πολλὴ τέχνη γιὰ ν’ ἀλλάξῃ τὴ διεύθυνση τῆς βάρκας καὶ νὰ τὴν κάμῃ νὰ μπῇ στὴ ζώνη τῆς γαλήνης.

Σ’ αὐτὸ τὸν βοηθοῦσε σημαντικὰ κι’ ἕνα ρεῦμα πού διευθυνόταν πρὸς τὰ δυτικά καὶ διακρινόταν ἀπὸ τὸ ἰδιαίτερο χρῶμα τοῦ νεροῦ.

Δὲν πέρασε. οὐτ’ ἕνα τέταρτο τῆς ὥρας κι’ ἡ βάρκα μπήκε σ’ ἕναν ὠρεοῦ δρμὸ κι’ ἄραξε σὲ μιὰν ἀμμόδη παραλία.

ΙΑ’

Στὴν ξηρὰ

Ἡ ὥρα ἦταν δυὸ μετὰ τὸ μεσημέρι ὅταν ἐγινε ἡ ἀποβίβαση. Δὲν ἦταν καὶ τόσο δύσκολη. Κι’ ὁ πῶς ἐξαντλημένος ἐπιβάτης ξαναβρῆκε μιὰ στιγμή τὴ δύναμη πού χρειαζόταν γιὰ νὰ περῇ στὴν ξηρὰ, ἢ νὰ ποῦμε καλύτερα, στὸ νερὸ — πού εἶχε βάθος μόνο τριάντα ἢ σαράντα ἐκατοστῶν τοῦ μέτρου — γιατί ἡ βάρκα εἶχε καθῆσει στὸν ἄμμο καμμιὰ ἐκκοσκιὰ βήματα ἀπὸ τὴν ἀκτὴ. Ἀλλὰ τί τοὺς ἔμελε τώρα ἂν θὰ βρεχόνταν! Ἀκόμη κι’ ἡ κυρία Ὁμόλλου, κι’ ἡ Ἀνθή, ἀρνήθηκαν τὴ βοήθεια τοῦ Παύλου καὶ τῶν ναυτῶν, πού ἤθελαν νὰ τίς σηκώσουν στὰ χέρια. Βιάζονταν, ἀνυπομονοῦσαν νὰ αἰστανθοῦν τὸ στερεὸ ἔδαφος κάτω ἀπ’ τὰ πόδια τοὺς· καὶ μόλις τὸ πάτησαν, πῆραν ἀπ’ αὐτὸ καινούργια δύναμη σὰν τὸν μυθικὸ Ἀνταῖο. Οἱ κατακουρασμένοι, οἱ λιμασμένοι, οἱ ἐτοιμοθάνατοι ἐκεῖνοι ἄρχισαν νὰ τρέχουν καὶ νὰ σκιρτοῦν στὴν παραλία σὰν παιδιά πού βγαίνουν ἀπ’ τὸ σχολεῖο. Ὁ ἄλλος πῶς ἤθελαν νὰ πείσουν τὸν ἑαυτὸ τοὺς, πιάνοντας ὅσο τὸ δυνατό περισσότερο χῶρο. πῶς δὲν ἦταν θύματα αὐταπάτης, πῶς πατοῦσαν ἐπιτέλους ἀληθινὴ ξηρὰ, σωσμένοι ἀπὸ τὰ δεινὰ ἐκεῖνα κύματα πού ἐξακολουθοῦσαν νὰ μουγγρίζουν μακριὰ στὸ πέλαιος, καὶ γλυτωμένοι ἀπὸ τὸ φοβερὸ θάνατο τῆς δίψας πού τοὺς εἶχε προετοιμάσει ὁ Ρανᾶ.

Καὶ τὸ πρῶτο πού ἔκαναν ἦταν νὰ πιοῦν, ἀπὸ ἕνα ρυάκι πού κατέβαινε κελαρύζοντας ἀπὸ τοὺς κοντινοὺς λόφους στὴ θάλασσα, νὰ πιοῦν σὰ νὰ εἶχαν νὰ βάλουν στὸ στόμα τοὺς νερὸ ἕνα μῆνα, σὰ νὰ τοὺς εἶχε βασιάνσει κιόλα ἡ δίψα κι’ ὄχι ἀπλῶς καὶ μόνον ὁ φόβος της. Ὑστερα ἀγκαλιάστηκαν καὶ φιλήθηκαν, συγκαίροντας ὁ ἕνας τὸν ἄλλον γιὰ τὴ σωτηρία, καὶ γέλασαν, καὶ φώναξαν, καὶ κοίταξαν μὲ χαρὰ τὴν καταπράσινη βουνοσειρὰ πού τριγύριζε τὸν δρμὸ.

Καὶ τὸ πρῶτο πού ἔκαναν ἦταν νὰ πιοῦν, ἀπὸ ἕνα ρυάκι πού κατέβαινε κελαρύζοντας ἀπὸ τοὺς κοντινοὺς λόφους στὴ θάλασσα, νὰ πιοῦν σὰ νὰ εἶχαν νὰ βάλουν στὸ στόμα τοὺς νερὸ ἕνα μῆνα, σὰ νὰ τοὺς εἶχε βασιάνσει κιόλα ἡ δίψα κι’ ὄχι ἀπλῶς καὶ μόνον ὁ φόβος της. Ὑστερα ἀγκαλιάστηκαν καὶ φιλήθηκαν, συγκαίροντας ὁ ἕνας τὸν ἄλλον γιὰ τὴ σωτηρία, καὶ γέλασαν, καὶ φώναξαν, καὶ κοίταξαν μὲ χαρὰ τὴν καταπράσινη βουνοσειρὰ πού τριγύριζε τὸν δρμὸ.

Ἡ μεγάλη ἀχλὺ ἀπ’ τὰ σύννεφα πού ἦταν πυκνωμένα στὰ δυτικὰ τοῦ ὀρίζοντα, ὅμοια μὲ σκοτεινὸ νησί, ἄρχισε τώρα ν’ ἀραιώνῃ ἀπ’ τ’ ἀπά-

(Ἀκολουθεῖ) ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΟΜΜΑΤΙΑ ΓΙΑ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΤΡΙΚΥΜΙΑ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

ΤΗΣ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ

... Εἶχε ἀλλάξει καὶ ὄψη καὶ χρῶμα ὁ ἥλιος τῆς Ἰσλανδίας, κι’ ἄρχισε τὴν καινούργια μέρα μὲν πρῶτ’ ὅλα πλῆχτικό. Χωρὶς πιά ἐκεῖνο τὸ μαγνᾶδι πού τὸν σκέπαζε, ἔρριχνε τίς μεγάλες ἀχτίδες του πού διαπερνοῦσαν τὸν οὐρανὸ σὰν βλήματα, ἀναγγέλλοντας τὴν κακοκαιρία πού σίμωνε ἔκανε καλοκαιρίες ἀπὸ κάμποσες μέρες τώρα, αὐτὸ ἔπρεπε νὰ τελειώσῃ. Τὰ γερᾶκι φυσοῦσε πᾶνου ἀπ’ τὰ καράβια, ποῦταν συναγμένα κεῖ, σὰν νὰ καταλάβαινε πῶς ἔπρεπε νὰ τὰ σκορπίσῃ, νὰ φύγουν ἀπ’ αὐτὲς τίς θάλασσες. Κι’ ἐκεῖνα ἄρχισαν νὰ σκορπίζονται, νὰ φεύγουν, σὰ στρατὸς πού τρέπεται σὲ φυγὴ, μπροστὰ ἀπ’ τὴ φοβέρα τὴ γραμμένη στ’ ἀγέρι, πού γι’ αὐτὴν δὲν ἦταν δυνατό νὰ γελαστοῦν.

Κι’ ἐκεῖνο φύσαγε ὁλοένα πῶς δυνατὰ, κλονώντας νὰ περνᾷ ἕνα ῥίγος ἀπ’ τοὺς ἀνθρώπους κι’ ἀπ’ τὰ καράβια.

Τὰ κύματα, μικρὰ ἀκόμα, βαλνόνταν νὰ τρέχουν τῶνα ὑστερ’ ἀπ’ τὰ ἄλλα, νὰ μαζεῦονται. Στὴν ἀρχὴ ἀσπρολογούσαν ἀπὸ λευκὸν ἀφρὸ π’ ἀπλωνόταν στὴν ἐπιφάνειά τοὺς· μὲν χαλάρκιμα ὑστερα, ἔδωκαν καπνοῦς, λὲς καὶ τὸ νερὸ ἔδραζε, λὲς καὶ καιγόταν. Κι’ ὁ διαπεραστικὸς κρότος ἀπ’ ὅλα αὐτὰ αὖξαινε ὅσο περνοῦσε ἡ ὥρα.

Στὰ καράβια δὲν σκεφτόνταν πιά τὸ ψάρεμα, τοὺς κρατοῦσε ἀπασχολημένους ἡ κυβέρνηση τοῦ πλοίου. Τὰ δίχτυα τὰχαν τραβήξῃ ἀπὸ πολὺς μέρες. Καὶ βιάζονταν ὅλοι τοὺς νὰ φύγουν—ἄλλοι γιὰ νὰ προκάμουν νὰ βροῦν καταφύγιο στὰ τσιόρδ, ἄλλοι προτιμώντας νὰ περάσουν τὴ δυτικὴ ἀκρὴ τῆς Ἰσλανδίας, ἐπειδὴ ἔβρισκαν πῶς σίγουρο νὰ τραβήξουν στὰ νοτιὰ καὶ νὰ χουν μπροστὰ τοὺς ἀδειανὸ χῶρο γιὰ νὰ ρυμμένουν μὲ πρῶτο τὸν ἀγέρα. Βλέπονταν ἀκόμα ἀναμεταξύ τοὺς. Ἐδῶ καὶ κεῖ, ἀνάμεσα ἀπ’ τὰ βαθυλῶματα ποῦκαναν τὰ κύματα, πρόβαλλαν πανιὰ, μικρὰ βρεμένα πανάκια, κουρασμένα, πού ἔφευγαν, μὰ πού κρατιόνταν μ’ ὅλα ταῦτα ὀρθια, σὰν καὶ κείνα τὰ παιχιδία τῶν παιδιῶν ἀπὸ κουφοξυλιά πού τὰ βάζει κανεὶς πλαγιαστά, φυσώντας ἀπὸ πᾶνου, κι’ αὐτὰ πάντα σηκώνονται.

Ἡ μεγάλη ἀχλὺ ἀπ’ τὰ σύννεφα πού ἦταν πυκνωμένα στὰ δυτικὰ τοῦ ὀρίζοντα, ὅμοια μὲ σκοτεινὸ νησί, ἄρχισε τώρα ν’ ἀραιώνῃ ἀπ’ τ’ ἀπά-

νου μέρος καὶ τὰ κουρέλια τῆς σκορπίζονταν στὰ οὐρανοθέμελα. Φαίνονταν ἀνεξάντλητη αὐτὴ ἡ ἀχλὺ: τ’ ἀγέρι τὴν ἀπλωνε, τὴ μάκρανε, τὴν τέντωνε κλονώντας νὰ ξετυλίγονται ἀπ’ αὐτὴν ἀτέλειωτα σκοτεινὲς κουρίνες, καὶ τίς ξεδίπλωνε στὸν κιτρινασμένον οὐρανὸ, ποῦχε πάρει μιὰ χλωμάδα κρύα.

Κι’ ὁλοένα δυνάμωνε αὐτὸ τὸ φύσημα πού τάραζε ὅλα τὰ πράγματα.

Τὸ θωρηχτὸ εἶχε φύγει κατὰ τὰ λιμάνια τῆς Ἰσλανδίας· κι’ οἱ φαρᾶδες εἶχαν μείνει ὁλομόναχοι πᾶνου σ’ αὐτὴ τὴν ταραγμένη θάλασσα πού ἔπαιρνε, μιὰν ἄγρια θωριά. Βιάζονταν νὰ κάμουν τίς ἐτοιμασίες τοὺς γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς τρικυμίας. Κι’ ἡ ἀπόσταση ἀνάμεσά τοὺς μεγάλωνε, ὅς τοις τὸ ἕνα καράβι ἔχανε τὰ ἄλλα.

Τὰ κύματα, γεμάτα στροβίλους, ἐξακολουθοῦσαν νὰ τρέχουν, ὑστερα νὰ ἐνώνονται, ν’ ἀρπάζονται γιὰ νὰ γίνουν πῶς ψηλά, καὶ τὰ κενὰ μεταξύ τοὺς ὅσο πᾶει βαθύλωναν περισσότερο.

Σὲ λίγες ὥρες ὅλα ἦταν ἀνακατεμένα, ὅλα ὀργωμένα σ’ αὐτὴ τὴν ἔχταση πού τὴν περασμένη ἦταν τόσο γαλήνια, κι’ ἀντὶ ἀπ’ τὴν ἡσυχία πού βασιλεῦε πρὶν, γινόταν ἕνα σαλαγγιτὸ πού σὲ ξεκούφαινε. Μεταμόρφωση πούχε γίνει ἀσυνείδητα, ἀνώφελα καὶ πόσο ἀπότομα!... Γιὰ πῶς σκοπὸ ὅλα αὐτὰ:...

Τὰ σύννεφα ἔπαψαν νὰ ξεδιπλώνονται στὸν ἀέρα. Κι’ ἐρχόνταν πᾶντα ἀπ’ τὰ δυτικά, βαλνόνταν τὸ ἕνα πᾶνου στ’ ἄλλο. Βιαστικά, γοργὰ, σκοτεινιάζοντας τὰ πάντα. Μόνο κάποιες κίτρινες σχισμαδιὲς εἶχαν μείνει, ἀπ’ ὅπου ὁ ἥλιος ἔστειλε τίς στερνές του ἀχτίδες δέσιμες-δέσιμες. Καὶ τὰ νερά, πρασινωπὰ τώρα, λεύκαζαν ὁλοένα περισσότερο ἀπὸ ἀσπρὸς ἀφρούς...

Ὁ οὐρανὸς εἶχε σκοτεινιάσει σχεδὸν ὁλότελα, ἕνας θόλος μουντὸς πού σοῦ πλάκωνε τὸ στῆθος μὲ κάτι καρβουνιὲς μαῦρες ἀπᾶνου, ποῦταν ὅμοιες μὲ λεκέδες. Ὅλα μαζί μοιάζανε μ’ ἕνα ἀκίνητο τροῦλο, κι’ ἔπρεπε νὰ κατὰξῃς προσεχτικὰ γιὰ νὰ καταλάβῃς πῶς στὰ ἄλγεια τὰ πάντα κεῖ πᾶνου βρισκόνταν σ’ ἕνα ἀδιάκοπον ἱλιγγο: μεγάλες γρίζες γάζες πού βιάζονταν νὰ διαδοῦν κι’ ἀδιάκοπα ἔπαιρναν τὴ θέση τοὺς ἄλλες πού ἐρχόνταν ἀπ’ τὸ βάθος τοῦ ὀρίζοντα, σκούρες κουρίνες πού ξετυλίγονταν, σὰν ἀπὸ ἕνα κύλινδρο, δίχως τελειωμό...

Στὰ βαθυλῶματα ποῦκαναν τὰ κύματα, ἔδωκε ἕνα ἀσβολερὸ μαῦρο, καὶ σὰν περνοῦσε τὸ ἕνα κύμα, θω-

ροῦσε νὰ ριχτεῖ ἀπὸ πίσω τοῦ τ’ ἄλλο: τὰ ἄλλα ἀκόμα μεγαλύτερα, πού ὑψωνόταν διάφανο καὶ πρασινωπὸ, πού βιάζονταν νὰ σιμώσῃ στριφογυρίζοντας μανιασμένα...

Τὰ κύματα πάντα μεγάλωναν. Διαδεχόνταν τὸ ἕνα τ’ ἄλλο ὁλοένα πῶς πελώρια, σὰ μεγάλες ὁροσειρές πού τὰ πλατώματά τοὺς σὲ φόβιζαν. Κι’ ὅλη αὐτὴ ἡ ἐξωφρενικὴ κίνηση αὖξαινε κάτω ἀπὸ ἕνα οὐρανὸ πού διαρκῶς μαύριζε, ἀνάμεσα ἀπὸ μιὰ χλαλοὴ πού διαρκῶς δυνάμωνε.

Τώρα δὲν ἔδωκε πιά τίποτα γύρω σου, λίγες ἐκατοντάδες μέτρα, κι’ ὑστερα σοῦ φαίνονταν πῶς ὅλα τελείωναν σὲ σκοτεινιασμένες κορφές, πού ὑψωνόταν κρύδοντας τὴ θέα. Θαρρεῖς καὶ βρισκόσουν στὴ μέση ἀπὸ μιὰ σκηνὴ πού φαίνονταν περιουσιμένη, μ’ ὅλο πού ἀδιάκοπα ἄλλαζε. Κι’ ὅλα τὰ πράγματα ἦταν πνιγμένα σ’ ἕνα εἶδος ἀπὸ νερένιο καπνὸ, πού ἔτρεχε σὰ σύννεφο, μ’ ἐξαιρετικὴ γρηγοράδα, πᾶνου σ’ ὅλη τὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας.

Μ’ ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ μιὰ ἀστραπή λαμπράδιαζε κατὰ τὰ βορειοδυτικά. Ἐνα φέγγος ἔφτανε ἀπ’ τὸν ὀρίζοντα. Ἐνα σερνάμενο ἀντίφεγγο, ποῦκανε νὰ φαίνεται πῶς μαῦρος ὁ θόλος τ’ οὐρανοῦ, χυδόνταν πᾶνου στίς λευκὲς κορφές πού σαλεύανε... Αὐτὰ τὰ πόμαρα δράματα σοῦ φεγγάναν τὴν καρδιά πῶς πολὺ, γιατί σοῦ ἔδιναν νὰ καταλάβῃς πῶς παντοῦ ἀπλωνόταν τὸ ἴδιο χάος, ἡ ἴδια μανία, ὅς πίσω ἀπ’ αὐτοὺς τοὺς μεγάλους, ἀδειανούς ὀρίζοντες καὶ πῶς μακριὰ, στ’ ἀπειρο.

Ἐνας θρηνησ, σὰν κάποιου γίγαντα, ἔδωκε ἀπ’ ὅλα τὰ πράγματα, κι’ ἔμοιαζε μὲ πρελούτιο μιᾶς ἀποκάλυψης, ρίχνοντας τὴ φρίκη τῆς συντέλειας. Καὶ μπορούσες σ’ αὐτὸν νὰ διακρίνης μύριες φωνές: ἀπὸ ψηλὰ ἐρχόνταν, διαπεραστικὲς ἢ βαρεῖες, πού φαίνονταν σὰ νὰ ροῦσαν ἀπὸ μακριὰ ἦταν τὰ γέρι, ἡ μεγάλη φυγὴ αὐτῆς τῆς σύγχυσης, ἡ ἀόρατη δύναμη πού κυβερνοῦσε τὰ πάντα. Σοῦ ἔκανε φόβο, μὰ ἦταν κι’ ἄλλοι κρότοι πῶς κοντινοί, πῶς ὀλικοί, πῶς πολὺ ἀπειλώντας νὰ συντρίψουν, πού ἔκαναν τὸ νερὸ νὰ στροβιλίζεται, νὰ κοχλακίζῃ σὰ νὰ κουφόδραζε πᾶνου σ’ ἀνθρακιά...

Τὰ κύματα γινόταν ὅλο καὶ πῶς ψηλά, πῶς ἐξωφρενικὰ ψηλά, κι’ ὑστερα κομματιάζονταν. Ἐδωκε τὰ μεγάλα πρᾶσινα κουρέλια τοὺς ἀπὸ νερὸ πού ὁ ἀγέρας τὸ σκόρπιζε παντοῦ.

Κι’ ἤρθε στιγμή πού δὲν ἐσχώριζες τίποτα ἐξαιτίας ἀπ’ τὸ λευκὸ

αφρό που σκέπαζε τα πάντα. Κι' άμα τάγερι μούγγριζε δυνατώτερα, τόν έδλεπες νά τρέχη σέ στροβίλους πιό πυκνούς—όπως τό καλοκαίρι ή σκόνη στούς δρόμους. Μά χοντρή βρο-

χή, που άρχισε, έπεφτε έντελώς πλάγια. όριζόντια. Κι' όλα μαζί σφύριζαν, μαστίγιζαν, πλήγωναν σά βούρδουλας...

(Pierre Loti)

ΚΩΝΣΤ. Χ. ΓΡΟΛΛΙΟΣ

Ο ΑΣΠΡΟΣ ΛΥΚΟΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ υπό NORBERT SEVESTRE

— Συνέχεια από τό προηγούμενο —

Επιτέλους τό μάτι του ξεχώρισε από μακριά ανάμεσα από τίς φυλλωσιές τών δένδρων, μερικές στέγες από κόκκινα κεραμίδια, πιό ψηλές και πιό καλοχτισμένες από τίς καλαμένιες σκεπές τών άναμύτικων σπιτιών.

Δίχως άλλο πλησίαζε ένα άρκετά μεγάλο χωριό που δέν μπορούσε νά ναι άλλο από τό Που-Τό.

Τό αντίκρουσμα τών σπιτιών αυτών του ξανάδωσε τό θάρρος του τή στιγμή που, όλοτελα εξαντλημένος, ήταν έτοιμος νά σωριαστή επάνω στο δ-γρό γρασίδι. Έβαλε κουράγιο, βαστάγηκε και έφθασε στο χωριό.

Έκεί τόν περίμενε μία ευχάριστη έκπληξη.

Ένας νεαρός Γάλλος αξιωματικός έρχόταν πρós τό μέρος του, ακολου-

θούμενος από δυό-τρεις άλλους. "Ολοι τους φορούσαν αδιάβροχα εξ αίτίας τής βροχής. Βλέποντας αυτόν τόν αξιωματικό, ό Ντενέ τόν θυμήθηκε άμέσως. Ήταν ένας υπολοχαγός που είχε έρθει άπ' τή Γαλλία στο Τογκίνιο μαζί τους, με τό ίδιο πλοίο, ό υπολοχαγός Εαδιέ Λενουάρ του άποικιακού πεζικού, πρωθωρινά άποσπασμένος στή στρατιωτική αεροπορία και άπεσταλμένος στο Τογκίνιο ως αεροπόρος.

Τί γύρευε στο Που-Τό;

Ο Ντενέ ένιωσε τέτοια έκπληξη βλέποντάς τον, ώστε έμεινε καθηλωμένος στή θέση του. Τότε, καθώς περνούσε από μπροστά του ένας από τούς αξιωματικούς του πέταξε μία δεκάρα, πέρνοντάς τον δίχως άλλο για κανένα ζητιανάκι ντόπιο, που

κάποιος εδσπλαχνικός ευρωπαίος του είχε δώσει ένα κοστούμι ρούχα για νά σκεπάσει τή γύμνια του.

Ο Ντενέ δέν παρέξήγησε αυτό τό κίνημα. Στην κατάσταση που βρισκόταν θα δεχόταν χωρίς καμμία ντροπή ένα πιάτο ζεστό φαί και μία στεγνή αλλάξιά, έστω κι' αν του τά έδιναν για έλεημοσύνη.

Έγέλασε λοιπόν για τήν παρεξήγηση και φώναξε ευθυμα:

— Κύριε Λενουάρ, κύριε Λενουάρ! Μία στιγμή, σάς παρακαλώ!

Ο υπολοχαγός γύρισε τό κεφάλι του χωρίς νά κρύψει τήν έκπληξη του.

— Φράζους φίλους έχετε, εκάναν γελώντας οι συνάδελφοί του.

— Ποιός είσθε, τί με θέλετε; ρώτησε ό υπολοχαγός.

Ο Ντενέ είπε τ' όνομά του, μά βρισκόταν σέ τέτοια χάλια, που κι' ό πατέρας του ακόμη ό ίδιος θα δυσκολευόταν νά τόν αναγνωρίσει κάτω από τίς λάσπες που τόν σκέπαζαν από τό κεφάλι ως τά νύχια. Δέν κάτόρθωσε λοιπόν νά πείσει τόν υπολοχαγό για τήν ταυτότητά του παρά άφού του υπενθύμισε μερικά περιστατικά του ταξιδιού τους και του εξιστόρησε με λίγα λόγια τίς δραματικές περιπέτειές του.

Μόλις ό νεαρός αξιωματικός επέι-σθηκε πώς όσα του έλεγε ό μικρός αλήτης ήταν αλήθεια, τόν παρέλαβε άμέσως κι' ανέλαβε μόνος του νά φροντίσει γι' αυτόν.

Κρατώντας τον από τό χέρι, τόν πήγε στή λέσχη τών αξιωματικών και δέν ήσύχασε παρά μονάχα όταν έτοίμασαν του παιδιού ένα ζεστό μπάνιο και του έδωσαν ασπρόρουχα ν' αλλάξει κι' ένα κοστούμι σά μέτρα του, και του σερβίρισαν κι' ένα πλούσιο πρόγευμα.

Πλυμένος, αλλάγμένος, φρεσκαρισμένος, μ' ένα λόγο έχοντας συνέλθει έντελώς, ό Ντενέ μπόρεσε επιτέλους νά διηγηθή στον προστάτη του τήν οδύσειά του μ' όλες της τίς λεπτομέρειες.

— Πάμε άμέσως νά ιδούμε τόν φρούραρχο, είπε ό υπολοχαγός.

Κι' όδήγησε τόν Ντενέ στον λοχαγό του, ένα λαμπρό άνθρωπο που έδειξε μεγάλο ενδιαφέρον για όλη αυτή τήν υπόθεση και υποσχέθηκε νά κάνει άμέσως τίς απαραίτητες ενέργειες.

— Πολύ φοβάμαι πώς αυτοί οι κακοϋργοί θα έχουν φύγει πιά από τό μέρος που είχαν άράξει και θα βρίσκονται κιόλας μακριά. Όπως-δήποτε όμως έγω θα στείλω και πρós εκείνα τό μέρος ένα άπόσπασμα. Έν

τω μεταξύ θα τηλεγραφήσουμε άμέσως σ' όλα τά φυλάκια του ποταμού για νά έχουν τό νού τους μήπως περάσει ή μαούνα μπροστά τους και τούς ξεφυγή.

— Μά και βρισκόσαστε έδω, συντάξετε έσεις τό τηλεγράφημα αντί για μένα, Λενουάρ, και στείλτε τό άμέσως. Τηλεγραφήστε γρήγορα στο Χανόι και στο Γιέν-Μπαύ. Πρέπει νά καθησυχάσουμε τήν κυρία Ντε-λαλάντ και νά συνεννοηθούμε με τόν κύριο διοικητή. Έγω θα ενεργήσω τώρ άμέσως για νά έτοιμασθή τό άπόσπασμα.

Ο Ντενέ, παρ' όλη τήν κόραση που αισθανόταν, επέμεινε νά συνοδεύσει τόν Λενουάρ στο τηλεγράφεο.

Στό δρόμο ό νεαρός υπολοχαγός του έξήγησε για ποιό λόγο βρισκόταν στο Που-Τό. Η παρουσία του εκεί ήταν έντελώς τυχαία και θ-φειλότανε, σέ μία μικρή βλάβη τής μηχανής του.

— Γιατί και τό αεροπλάνο μου είναι έδω, πρόσθεσε. Έρχόμουν από τό Χανόι και πήγαίνα στο Τγιέν-Κουάγκ. Χθές έκανα τόν πρώτο μου σταθμό στο Βιετρί, όμαλώτατα. Σήμερα όμως ή βροχή και ή δμίχλη μ' έκαναν νά λοξοδρομήσω κάπως. Τότερα άρχισε ό μοτέρ νά μη βουλεύη και τόσο καλά, και μόλις πρόφθασα νά προσγειωθώ στο Που-Τό. Λίγο ακόμη και θάπεφτα στο ποτάμι. Άλλά ωστόσο εύλογώ αυτή τή μικρή άτυχία. Αν δέν μου παρουσιαζόταν, θα τραβούσα κατ' ευθείαν στο Τγιέν-Κουάγκ κι' έτσι δέν θα είχα τήν ευχαρίστηση νά σοϋ σφίξω τό χέρι, μικρέ μου.

— Τό αεροπλάνο σας δέν μπορεί πιά νά πετάξει; ρώτησε ό Ντενέ.

— Γιατί; Μήπως θα είχατε σκοπό νά μάς χρησιμεύσει για παρατηρήσεις;

— Έλεγα, πώς αν μπορούσε νά

πετάξει, θα ήταν εύκολο νά εξακριβώσετε αν ή μαούνα βρίσκεται ακόμη άραχμένη στήν ίδια θέση.

— Αυτό τό σκέφθηκα και έγω. Μά πρέπει πρώτα νά έρθη ό μηχανικός που πρόκειται νά εξετάσει τή μηχανή μου. Δέν μου λές, είπες πώς ό πατέρας σου θα γυρίσει άπόψε άπό τό Χανόι;

— Ναι, με τό τραίνο που φεύγει τό μεσημέρι.

«Όταν έφθασαν στο μέρος του ποταμού όπου είχε άράξει ή μαούνα τό προηγούμενο βράδυ, δέν βρήκαν ούτε ίχνος.»

— Στο Χανόι, που έμεινε;

— Στο ξενοδοχείο τής Γαλλίας

— Α, ναι, τό ξερω.

Ο αξιωματικός έρριξε μία ματιά στο ρολόι του.

— Τώρα είναι ακόμη έννέα ή ώρα, είπε. Θά προφθάσι, νά λάβη τό τηλεγράφημά μας προτού νά φύγη.

Όταν έφθασαν στο τηλεγράφεο ό νεαρός αεροπόρος κάθισε κι' έγραψε ένα τηλεγράφημα που έλεγε τά εξής:

«Υίός σας Ντενέ έφθασεν έδω σώς και άβλαβής μετά επίθεσιν διοικητη-

ρίου Γιέν-Μπαύ. Σας αναμένομεν άμαξοστοιχίαν τρίτης άπογευματινής».

Μόλις έδωσε τό τηλεγράφημα αυτό, ό κ. Λενουάρ έτοίμασε τό άλλο που ήταν προωρισμένο για τήν κυρία Ντε-λαλάντ, καθώς και τά τηλεγραφήματα για τούς στρατιωτικούς διοικητές τών διαφόρων φυλακίων του ποταμού.

— Έν τάξει, είπε στο τέλος. Για τήν ώρα δέν μάς μένει νά κάνουμε

τίποτα άλλο παρά νά έχουμε υπομονή. Έσύ, μικρέ μου, θα πäs τώρα νά κοιμηθής. Στίς δυό θα σε ξυπνώ, θα φας κάτι έλαφρό και θα πάμε μαζί στο τραίνο. Μου έχουν παραχωρήσει ένα δωμάτιο στο κατάλυμα τών αξιωματικών. Σου τό δίνω με όλη μου τήν καρδιά.

Ο Ντενέ δέν ήξερε πώς νά ευχαριστήσει.

— Τί θα γινόμεν αν δέν σάς συναντούσα, είπε.

— Ω, έτσι κι' αλλιώς ό λοχαγός δέν θα σοϋ έκανε τήν υποδοχή που σοϋ εκάναν εκείνοι οι έλκεϊνοι οι Άναμίτες που μου έλεγες. Είναι πρώτης τάξεως άνθρωπος, όπως είναι και πρώτης τάξεως άρχηγός. Όλοι έδω πέρα τόν λατρεύουν, από τόν πρώτον αξιωματικό ως τόν τελευταίο στρατιώτη. Η φρουρά του Που-Τό, είναι από τίς πιό εκλεκτές.

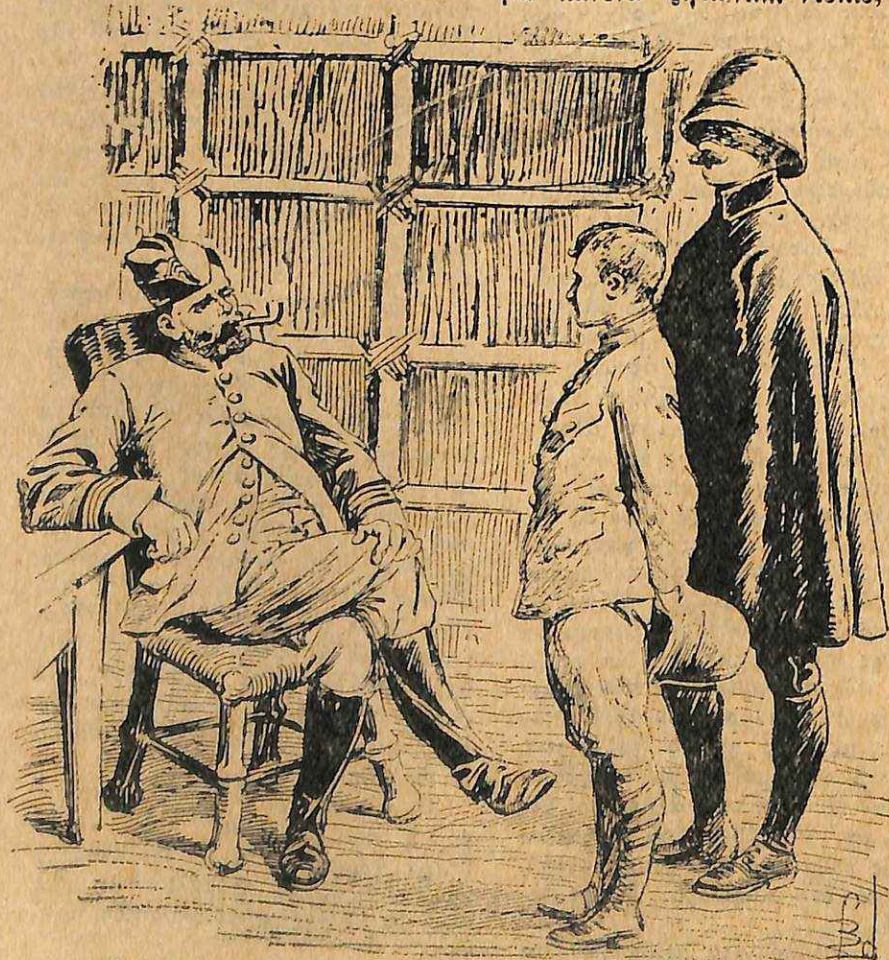
Ένα ήχηρό σάλπισμα, συναρπαστικό και ζωηρό, έκοψε

τούς λόγους του αξιωματικού.

Ο Ντενέ κι' ό φίλος του βρισκόνταν τώρα κοντά στούς στρατώνες άπ' όπου έβγαίναν οι στρατιώτες συνεταγμένοι σέ φάλαγγες και βαδίζοντες με βήμα ρυθμικό.

Είχαν πλήρη όπλισμό έκστρατείας, τήν κάσκα τους, τό νταυφέκι τους περασμένο σταυρωτά, τόν γυλιό φορτωμένο στήν πλάτη.

— Είναι τό άπόσπασμα, είπε ό υπολοχαγός Λενουάρ. Βλέπεις πώς ό λοχαγός εκράτησε τό λόγο του, μι-

«Ο υπολοχαγός Λενουάρ όδήγησε τόν Ντενέ στο λοχαγό του.» (Σελ. 294, στ. γ')

κρέ μου. Και τὰ παλληκάρια μας πάνε σάν σὲ πανηγύρι.

— Νὰ πῆγαινα κι' ἐγὼ μαζί τους, ἔκανε ὁ Ντενῆ, ἡλεκτρισμένος.

— Ὅχι, Ντενῆ. Γιὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους λόγους, καὶ ἰδίως γιατί, ἀποκαμωμένοι ὅπως εἶσαι, μόλις ἔκανες ἑκατὸ βήματα, θὰ ἐπεφτες στὴ μέση τοῦ δρόμου.

(Ἀκολουθεῖ) ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΑΘΗΝΑ·ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΜΑΣ ΘΕΑΤΡΟ

Ἀγαπητοί μου,

ΕΝΑΣ σφοδρὸς Γερμανός, καθηγητὴς τῆς ἀρχαίας δραματογραφίας στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Βερολίνου, μεταφραστὴς τοῦ Αἰσχύλου στὰ γερμανικά καὶ ποτισμένος ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸ πνεῦμα, ξεσηκώνει μερικὸς ἀπὸ τοὺς καλύτερους ἡθοποιούς τοῦ τόπου του, καθὼς καὶ καμμιά ὀδοντογάρβυ γερμανοὺς φοιτητὲς καὶ φοιτήτριες, κι' ἦρθε μαζί τους στὴν Ἀθήνα, νὰ δώσῃ μιὰ παράσταση τῶν «Περσῶν» στὸ θέατρο τοῦ Ἡρώδου. Σύμπτωση νάναι αὐτὴς τίς ἡμέρες τὸ ἴδιο ἔργο, μαζί με τὸν «Κύκλωπα» τοῦ Εὐριπίδη, καὶ τὸ Ἑθνικὸ μας Θέατρο. Καὶ πρὶν δώσουν τὴν παράστασή τους, ὅλοι αὐτοὶ οἱ Γερμανοί, —ἐκατὸ περίπου— μπόρεσαν νὰ παρευρεθοῦν στὴν πρώτη τοῦ Ἑθνικοῦ. Εἶναι λοιπὸν ἀδύνατο νὰ σὰς περιγράψω τὴν ἐκπληξὴ καὶ τὸν ἐνθουσιασμό τους! Δέκα φορὲς ἔδραζαν τοὺς ἡθοποιούς σὲ κάθε κλείσιμο τῆς αὐλαίας. Ἐρρίξαν στὴ σκηνὴ ὅλα τὰ λουλούδια ποὺ κρατοῦσαν γυρίζοντας ἀπὸ μιὰ ἐκδρομῇ. Ἀνέβαιναν κάθε τόσο στὰ παρασκήνια, γιὰ νὰ συγχαίρουνται μετὰ θερμότερα λόγια τὸν σκηνοθέτη καὶ τοὺς ἐκτελεστές. Μὲ μιὰ λέξη, ἔκαναν σάν τρελλοὶ στὸ Ἑθνικὸ μας Θέατρο ἐκεῖνο τὸ βράδυ. Καὶ μαζί με τοὺς Γερμανοὺς ἐνθουσιάζονταν κι' οἱ Ἀθηναῖοι, ποὺ πάντα στὶς πρώτες παραστάσεις εἶναι ἐπιφυλακτικοί, ψυχροὶ καί, ὅσο κι' ἂν τοὺς ἀρέσῃ ἕνα ἔργο ἢ ἕνα παίξιμο, σπάνια νὰ βγάλουν τοὺς ἡθοποιούς ἢ τὸ συγγραφεὶα παραπάνω ἀπὸ τρεῖς φορὲς.

Ἀλλὰ γιατί ἄραγε ἐνθουσιάζονταν τόσο πολὺ, ἐκεῖνο τὸ βράδυ, οἱ Γερμανοί; Πρώτη φορὰ ἔδρασαν ἀρχαῖα ἑλληνικὰ ἔργα τόσο καλὰ ἀνεβασμένα καὶ παιγμένα; Εἶναι ἀλήθεια πὼς τόσο οἱ «Πέρσαι» ὅσο καὶ ὁ «Κύκλωψ» ἀνεβασθήσαν στὸ Ἑθνικὸ μ' ἐξαιρετικὴ πρωτοτυπία καὶ ὁμορφιά. Ἡ σκηνογραφία τοῦ «Κύκλωπα» μάλιστα,

σὰ ζωγραφιὰ ἀρχαίου ἀγγείου, ἦταν κάτι μοναδικό. Κι' ὁ κ. Μινωτῆς ὡς Ἀγγελος στοὺς «Πέρσας» (ὡ παιδες Ἑλλήνων ἴτε!) κι' ἡ κυρία Παξινού ὡς Ἀτσοσα, καὶ ὁ κ. Βεάκης ὡς Πολύφημος, καὶ ὁ κ. Εὐθυμίου ὡς Σάτυρος, καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι ἡθοποιοὶ ἔπαιξαν περίφημα. Ὑπῆρχε καὶ ὠραία μουσικὴ γραμμένη ξεπίτηδες ἀπὸ τὸν κ. Εὐαγγελάτο, ποὺ τὴν ἐκτελοῦσε ὀρχήστρα διευθυνόμενὴ ἀπὸ τὸν ἴδιο. Κι' οἱ ἐνδυμασίες ἐπίσης ἦταν ξεχωρὲς. Μ' ἔλ' αὐτὰ, δὲν πιστεύω νὰ μὴν εἶδαν ποτὲ οἱ Γερμανοὶ ἐκεῖνοι, οἱ κοσμογυρισμένοι, ἀνάλογες ἢ κι' ἀνώτερες παραστάσεις στὰ θέατρα τοῦ τόπου τους κι' ἄλλοι. Ἀλλὰ τοὺς ἔκαμε τόση ἐντύπωση ἡ παράστασή μας, πρώτα-πρώτα γιατί τὴν ἔδρασαν στὴν Ἀθήνα, στὸν ἴδιο τόπο ὅπου, ἐδῶ καὶ δύομιση χιλιάδες χρόνια πρωτοπαίχθηκαν κι' οἱ «Πέρσαι» κι' ὁ «Κύκλωψ», στὸν ἴδιον τόπο ὅπου γεννήθηκε τὸ δράμα. Καὶ βέβαια δὲν εἶναι μικρὸ αὐτό. Βρισκόνταν στὴν πατρίδα τοῦ Αἰσχύλου καὶ τοῦ Εὐριπίδη κι' ἔδρασαν ἐκεῖ ἔργα τους σ' ἕνα θέατρο ὅπου ἔλληνες ἡθοποιοὶ ἔπαιζαν σ' ἑλληνικὴ γλῶσσα (ἀδιάφορο ἂν ἦταν στὴ σημερινή κι' ὅχι στὴν ἀρχαία ἢ ἑλληνικὴ γλῶσσα εἶναι μία κι' ἐξελίσσεται ἀπὸ τὸν Ὀμηρὸ ὡς σήμερα.) Καὶ δεύτερο γιατί δὲν περιμέναν νὰ ἰδοῦν μιὰ τόσο τέλεια, καλλιτεχνική, μοντέρνα, εὐρωπαϊκὴ παράσταση στὴν Ἀθήνα. Αὐτὸ δὲ τὸ εἶπε ἕνας ἀπὸ τοὺς γερμανοὺς ἡθοποιούς:

— Δὲν τὸ ξέραμε πὼς στὴν Ἑλλάδα εἶσαστε τόσο προσηλυμένοι, καὶ στὴν τέχνη ὅπως σὲ ὅλα.

Δὲν τὸ ἤξεραν... Ἡ φήμη, βλέπετε, τῶν προσδῶν μας δὲν φτάνει ὡς ἐκεῖ-πέρα, ὡς τὴν Εὐρώπη. Οἱ Εὐρωπαῖοι, κι' οἱ γραμματισμένοι ἀκόμα, μᾶς θεωροῦν ἀπολίτιστους, μισο-ἀγρίους, βάρβαρους. Νομίζουν πὼς κατοικοῦμε σὲ ἀγρόσιτα, φοροῦμε φουστάνελλες, βόσκουμε τάρνια μας, καλλιεργοῦμε τὴ γῆ μας μετὰ πωτόγονα ἐργαλεῖα καὶ δὲν ἔχουμε ἄλλο θέατρο ἀπὸ τὸν Καρογιόζη. Τί εἶναι τάχα ἡ σημερινή Ἀθήνα; Τὰ ἐρείπια τῆς Ἀκρόπολης καὶ τοῦ Θησείου, ἕνα Μουσεῖο κι' ἕνα χωριό. Ἔτσι νομίζουν. Καὶ πρέπει νὰ φροντίζω ἐδῶ γιὰ νὰ ἰδοῦν —ἀφοῦ τρίβουν καλὰ τὰ μάτια τους γιὰ νὰ πεισθοῦν πὼς δὲν ὀνειρεύονται— πὼς ἡ Ἀκρόπολις μετὰ τὸν Παρθενῶνα ὑψώνεται σὰ φάρος στὴ μέση ἐνὸς ὠκεανοῦ ἀπὸ μέγαλα κι' ἀπὸ ὠραῖα σπιτία, καὶ πὼς ἡ σημερινή Ἀθήνα, εἰκοσι φορὲς μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν ἀρχαία, εἶναι μιὰ μεγάλη

εὐρωπαϊκὴ πόλη μετὰ λεωφόρους, μετὰ δεικτοστοιχίες, μετὰ κήπους, μετὰ ἀνάκτορα, μετὰ θέατρα, μετὰ κινηματογράφους, ἀκόμη καὶ μετὰ οὐρανοξύστες. Καὶ ἐκτὸς ἀπὸ τὰ πολυάριθμα Μουσεῖα καὶ τὰρχαῖα Μνημεῖα—αὐτὰ μόνον ξέρουν οἱ Εὐρωπαῖοι—ἔχει καὶ Πανεπιστήμιο, καὶ Ἀστεροσκοπεῖο, καὶ Ἀκαδημία, καὶ δημοσίους Βιβλιοθηκὲς, καὶ Πολυτεχνεῖο, κι' ὅ,τι ἄλλο μπορεῖ νὰ ἔχῃ σήμερα μιὰ πολιτισμένη εὐρωπαϊκὴ πόλη, χωρὶς νὰ λείπουν οὔτε τὰ ραδιόφωνα!...

Τὸ Ἑθνικὸ μας Θέατρο—τόσο ἀγνωστο ἔξω—εἶν' ἕνα ἀπὸ τὰ ἰδρύματα ποὺ τὴν τιμοῦν περισσότερο. Τρία χρόνια μόνον ἔχει ποὺ ἰδρύθηκε. Ἀλλὰ γιὰ νὰ μπορῇ νὰ δίνῃ ἔτσι γρήγορα τέτοιες παραστάσεις, θὰ πῇ πὼς προὔπληρχαν στὸν τόπο τὰ παιτούμενα στοιχεῖα. Πραγματικῶς, δὲν φέρονται κανέναν ἀπέξω. Ἐλληνες εἶναι κι' οἱ ἡθοποιοί, κι' ὁ σκηνοθέτης—ἐκεῖνος ποὺ διδάσκει νὰ ποῦμε τὸ ἔργο στοὺς ἡθοποιούς καὶ τὸ ἐπιμελεῖται γενικὰ—κι' ὁ σκηνογράφος, κι' ὁ διευθυντὴς τῆς σκηνῆς, κι' ὁ μηχανικός, ἀκόμα κι' ἐκεῖνος ποὺ σχεδιάζει τίς ἐνδυμασίες τῶν ἡθοποιῶν, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ὥστε νὰ εἶναι σύμφωνες μετὰ τὸ πρόσωπο, μετὰ τὸ ἔργο, μετὰ τὸν τόπο, μετὰ τὴν ἐποχὴ του—μεγάλῃ τέχνῃ αὐτὴ, κι' ὁ κ. Φωκάς, ποὺ τὴν ξέρετε τόσο καλὰ, εἶναι μεγάλος συντελεστὴς τῶν ἐπιτυχιῶν τοῦ Ἑθνικοῦ Θεάτρου. Ἀκόμα μεγαλύτερος ὁ κ. Πολίτης, ὁ σκηνοθέτης, ποὺ ἀνεβάζει τὰ ἔργα μετὰ τόση γνώση, τόσο γοῦστο καὶ τόση πρωτοτυπία. Ὅλοι αὐτοὶ Ἕλληνες. Μόνον ὁ ἡλεκτρολόγος-φωτιστὴς εἶναι γερμανός, ὁ κ. Χόφμαν. Ἀλλὰ τὴν τέχνη τοῦ φωτισμοῦ τῆς σκηνῆς δὲν τὴν ἤξερε ὅχι κανένας. Μὲ τὸ φωτισμό, βλέπετε, γίνεται ἡ ἡμέρα, ἡ νύχτα, ἡ συννεφιά, ἡ αἰθρία, τὸ δειλινό, τὸ ξημέρωμα, ὅλα. Καὶ θὰ εἶδατε τί τέλεια ποὺ παρουσιάζονται στὸ Ἑθνικόν. Κι' οἱ ἀστραπὲς, κι' οἱ βροντὲς, κι' ἡ βροχή, καὶ τὸ χιόνι, κι' ὁ κεραυνός... Τὸ κυριώτερο ὅμως εἶναι ἡ σκηνοθεσία, ὁ ἱματισμός κι' ἡ ἡθοποιία. Κι' αὐτὰ, εἶπαμε, τὰ κάνουν μόνον Ἕλληνες. Γι' αὐτὸ οἱ Γερμανοὶ ἐδεῖξαν ἐκεῖνο τὸ βράδυ τόση ἐκπληξὴ καὶ τόσο ἐνθουσιασμό: «Ἐβλεπαν κάτι ποὺ δὲν περιμέναν νὰ τὸ ἰδοῦν στὴν Ἀθήνα...»

Σὰς ἀσπάζομαι

ΦΑΙΔΩΝ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΕΞΩ ΒΡΕΧΕΙ...

Καθισμένη μπροστά στὸ παράθυρο, μετὰ τὸ μολύβι στὸ χέρι, προσπαθῶ νὰ γράψω. Βασανίζομαι, μὰ τοῦ κάκου. Τὸ μυαλό μου φεύγει ἄθελα, δὲν ἔχει τὴ δύναμη νὰ σκεφθῇ, παρ' ὅλη τὴ θέλησή μου...

Εἶναι κοντὰ μεσημέρι, κι' ὅμως πόσο σκοτεινίασε! Ἀνόρεκτα, κολλῶ τὸ πρόσωπό μου στὸ τζάμι καὶ βλέπω, βλέπω ἀκατάπαυστα.

Ἔξω βρέχει. Ἡσυχία ἀπόλυτη βασιλεύει παντοῦ. Κάπου-κάπου, ἕνας διαβάτης φαίνεται νὰ τρέχῃ βιαστικῶς, ἔνα νιαούρισμα ποὺ ἀπομακρύνεται, καὶ τίποτα ἄλλο. Μόνον ἡ βροχὴ ἀκούγεται νὰ πέφτῃ ἀργά, ρυθμικά, ἀδιάκοπα.

Καὶ ὅλο βλέπω, ὅλο ἀκούω. Εἶμαι λυπημένη, χωρὶς νὰ ξέρω τὸ γιατί. Ἐνα πυκνὸ πέπλο στενοχωρίας σκεπάζει τὴν ψυχὴ μου. Σκεπτομῶμαι ἀταχτά, συγχισμένα.

Ζαλισμένη κλείνω γιὰ μιὰ στιγμὴ τὰ μάτια. Ξαναφύγω μετὰ τὴ φαντασία στὸ μυαλό μου τὰ σχολικὰ μικροεπεισόδια τὰ γεμάτα ζωὴ καὶ διάθεση, ξαναβλέπω τ' ἀγαπημένα μου πρόσωπα, ποὺ τόση χαρὰ εἶχαν σκορπίσει στὴν παιδική μου ψυχὴ...

Μὰ νὰ πάλι, ὅλα μεμιάς χάνονται. Ἔξω βρέχει, βρέχει ἀκόμα. Ἡσυχία ἀπόλυτη βασιλεύει παντοῦ...

Καὶ ξαφνικά συνέρχομαι. Τί ἔχω; Ποιὸς με πείραξε; Γιατί με κόπο κρατῶ τὰ δάκρυά μου;

Ἰσως... Ἰσως νάναι ἡ θύμηση, ἡ νοσταλγία τοῦ ἀγαπημένου μου σχολειοῦ. Νάναι ἡ ἀγάπη, ἡ ὁρεξία, ἡ μεγάλη ἐπιθυμία ποὺ ἔχω νὰ ξαναγύριζα σ' αὐτό!

Σχολεῖο μου ἀγαπημένο, πὼς θάθελα νὰ βρισκομῶ κοντὰ σου. Πὼς θάθελα νὰ περῶ στὴν ἀγκαλιά σου, τὴν τόσο στοργικὴ, τὴ γεμάτη θέρη. Πὼς θάθελα νὰ ξαναβρίσκω τὴ γλυκεῖα ἀτμόσφαιρά σου!

Σχολεῖο μου ἀγαπημένο, πὼς θάθελα!

Τοῖς

ΜΑΤΙΑ

Πότε γαληνεμένα, ἡσυχά, σάν τὴν ἀπέραντη γαληνεμένη θάλασσα, παίξουν παιχνιδιάρικα κι' εἶναι γεμάτα χαρὰ.

Πότε ἄγρια, σκοτεινά, μοιάζουν μετὰ τὴν τροικημένη θάλασσα, ποὺ κάπου θέλει νὰ ξεσπάσῃ, καὶ ξεσπᾷ καὶ σπάζουν τὰ κύματα τῆς στὰ ἐρημικά ἀκρογιάλια. Ἔτσι καὶ τ' ἄγρια μάτια, τὰ θλιμμένα, ποὺ οἱ λύπες κι' οἱ στενοχώριες τῆς ζωῆς τὰ κάνουν τέτοια, θέλουν κι' αὐτὰ νὰ ξεσπάσουν σὲ κάτι, νὰ ἡσυχάσουν. Καὶ τὰ βλέπεις νὰ ξεσποῦν σ' ἕνα ἀτέλειωτο καὶ θλιβερό κλάμμα. Κι' ὕστερα καθάρια, σάν τὸ γαλάζιο οὐρανὸ, ξεπροβάλλουν σὰ νὰ θέλουν νὰ δείξουν πὼς δὲν εἶναι πάντα τέτοια, ὅχι δὲν εἶναι...

Φεύγουν τὰ σύννεφα τῆς ὁργῆς καὶ τοῦ θυμοῦ, ὅπως τὰ σύννεφα ἀπ' τὸν οὐρανὸ, καὶ ξεπροβάλλει ὕστερα ἀπ' τὴ βροχὴ δλοκάθαρος καὶ λαμπερὸς ἀπ' τὸν ἥλιο.

Μπορεῖς μέσα τους νὰ δῇς τί κρύ-

βουν. Χαρά, λύπη, στενοχώρια, θυμὸς, διακαθνόνται καθαρὰ μέσα στὸν καθρέφτη τῆς ψυχῆς.

Ἀλλάζουν τόσες πολλὲς φορὲς, σχεδὸν κάθε στιγμὴ, ὅπως ἀλλάζουν γρήγορα κι' οἱ σκέψεις τοῦ κάθε ἀνθρώπου.

Τὰ μάτια μιλοῦν. Naί, μιλοῦν μόνον τους, μετὰ τὴ γλῶσσα τῆς δικῆς τους, τὴ γλῶσσα ποὺ δὲν τὴν ξέρει κανένας ἄλλος, παρὰ μόνον αὐτὰ.

Μόλις ἀντικρουτοῦν, ἀφίονται ἐλεύθερα νὰ μιλήσουν κι' αὐτὰ, ὅπως κι' οἱ ψυχές, τὴ γλῶσσα τῆς βουβῆς, τῆς γεμάτης μυστηρίου.

Τὰ μάτια δειχνουν τὴν ψυχὴ. Ἀλλὰ ὅση ἔχουν στὰ παιδιά, καὶ ἄλλη στοὺς μεγάλους.

Παίρνουν τόσες μορφές, ἀλλάζουν τόσες πολλὲς φορὲς ὅση, καὶ σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ὅσο καὶ στὸν ἴδιο ἀνθρώπο.

Ὅταν ἀφίονται τὸ βλέμμα τους νὰ τρέξῃ μακριὰ στὸ ἀπείρο, τὰ βλέπεις ἀναπνέοντα, ξεκουρασμένα ἀπὸ κάθε ἄλλη σκέψη. Κι' ἄλλες φορὲς νὰ βλέπουν ἐδῶ κι' ἐκεῖ, δακρυσμένα, παρακαλεστικά, σὰ νὰ ζητοῦν κάτι μὰ δὲν μποροῦν νὰ τὸ βροῦν.

Κι' ἄλλοτε λαμπερά, φαίνονται σὰ νὰ βγάδουν φωτιές, δειχνουν τὴν ταραχή τ' ἀνθρώπου...

Μάτια, ἀλλάζετε κάθε στιγμὴ, ποτὲ δὲ μοιάζετε πάντα ἔχετε κάτι τὸ διαφορετικόν. Ὅλα ἀλλάζουν, μὰ τόσο γρήγορα ὅσο ἐσεῖς, κανένα.

Σεῖς εἰστε ποὺ κάνετε τὸν ἀνθρώπο νὰ βλέπῃ γύρω του τὸ μεγαλοῦργημα τὸ θεοῦ. Σεῖς, κανένα ἄλλο δὲν εἶναι ποὺ νὰ μπορῇ νὰ δείξῃ στὸν ἀνθρώπο τίς ὁμορφίες τῆς φύσης.

Ἀναγallis

ΑΠΟ Τ' ΑΝΕΛΠΙΣΤΑ

Τὸ αὐτοκίνητό μας τρέχει στὸν ἐξοχικὸ δρόμο πρὸς τὰ «Νερά». Οἱ γαζερῖνες (¹) ἀπ' τίς δύο μεριές σκιάζουν τὸ δρόμο. Δίπλα μας ὁ Νεῖλος κυλάει ἡσυχῶς, ἀνατριχιάζοντας πότε-πότε ἀπὸ τὸν ἀέρα ποὺ φυσᾷ. Ποῦ καὶ ποῦ κλαῖουσες μετὰ τὰ κρημαστὰ τους κλαδιά σκύβουν ἐπάνω ἀπὸ τὰ νερά του. Κι' ἐνὰ σὲ λίγο φαίνονται τὰ «Νερά» ὡς ῥαῖς δημόσιος κήπος ποὺ τὸν ἀφίονται με κι' αὐτὸν σὲ λίγο πίσω μας.

— Παιδιά, ποῦ λέτε νὰ πάμε; ῥωτᾷ γυρίζοντας στοὺς ἄλλους ποὺ καθόντανε πίσω.

— Δὲν πάμε πρὸς τὸ «Ζάν-Καλόν»; προτείνει ἕνας.

Ἡ ἰδέα ἐνθουσιάζει ὅλους ποὺ μ' ἐνα στόμα φωνάζουν.

— Naί! Naί!

Κι' ἔτσι στρίβουμε ἀριστερά.

Σὲ λίγο τρέχουμε πιά τὸ δρόμο γιὰ τὸ «Ζάν-Καλόν». Ὅλοι μας ἔχουμε ἐξαιρετικὴ ὁρεξία γιὰ ἀστειά, καὶ καθένας μας προσπαθεῖ νὰ φουρνίσῃ στοὺς ἄλλους καὶ ἀπὸ ἕνα ἀνώτερο στὴν ἐξυπνάδα καλαμπούρι.

Ἐγὼ δίπλα στὸ σωφὲρ παρατηρῶ τὴ φύση. Ὅταν τὸ μάτι μου ἀΐσῃ νὰ πέφτει στὸ βάθος τοῦ δρόμου.

(¹) Δέντρα βελονοειδῆ.

Βλέπω κοντάρια, σημαῖες καὶ πληθὸς κόσμου. Γυρίζω πρὸς τὸν ὁδηγὸ καὶ ρωτῶ ἀράπικα.

— Τί τρέχει;

— Περισμένουν, μοῦ ἀπαντᾷ, στὸ Ζάν Καλόν σημεῖρα τὸν Ὑπουργὸ τῆς Παιδείας.

Τ' ἀμάξι μας ἐντωμεῖς ἔχει προχωρήσει ἀρκετὰ ὥστε νὰ βλέπουμε καλύτερα.

Naί! Σὲ μῆκος εἰκοσι μέτρων εἶναι στημένα κοντάρια κι' ἀπ' τίς δύο μεριές τοῦ δρόμου, ποὺ εἶναι ἐνωμένα ἀπὸ πάνω με σχοινιά φορτωμένα με πράσινες καὶ κόκκινες σημαϊούλες. Πλὸ κάτω μιὰ μεγάλη σειρὰ ἀπὸ γαφιερούς (²) δεξιά κι' ἀριστερά. Καὶ στὸ βάθος κόσμος, κόσμος...

Naί, σὲ λίγο περνοῦμε τὰ σημαϊοστόλιστα κοντάρια καὶ πλησιάζουμε σιγά-σιγά πρὸς τοὺς γαφιερούς.

Μὰ μιὰ στιγμὴ ἀκούγεται τὸ πρόσταγμα ἀπὸ τὸν ἀξιωματικό. Τὰ δῖπλα σηκώνονται κι' οἱ στρατιῶτες χαιρετοῦν μ' ὅλη τὴν... πρέπουσαν σοβαρότητα. Ὁ κόσμος ζητωκραυγάζει ἐνθουσιμένος.

Τὰ ταμπούρα χτυποῦν δαιμονισμένα. Τὰ ἀραπάκια κουνοῦνε με φωνὲς τὰ φεσάκια τους. Μιὰ βοή κυριαρχεῖ σ' ὅλο τὸ μαζεμένον πλήθος. Ὅλοι μας τᾶχουμε χαμένα ὁλότελα ἀπ' τίς ἀπρόοπτες αὐτὲς τιμές.

Γελοῦμε μετὰ τὴν καρδιά μας γιὰ τὴν γκάφα τους καὶ γιὰ τίς ἀνέλπιστες δόξες αὐτές.

Naί, τί εἶχε συμβεῖ: Κατὰ γενικὸν κανόνα, ἐδῶ στὴν Αἴγυπτο οἱ ἐπίσημοι ἐπισκεπτόνται τὰ μέρη μετὰ κόκκινες λιμουζίνες. Ἐπειδὴ λοιπὸν τ' αὐτοκίνητό μας εἶχε τέτοιο χρώμα καὶ περᾶσαμε τὴν ὥρα ποὺ μετὰ ἀγωνία περιμέναμε τὸν ἐπίσημο, ἐνόμισαν πὼς εἴμασταν ἐμεῖς!

Ὁ σωφὲρ μεταχειρίζεται ὅλες τίς καραμούζες καὶ τὰ κλάξον γιὰ ν' ἀνοίξῃ δρόμο μέσα στὸ πλήθος τῶν σαρκωφόρων καὶ φεοσφόρων ποὺ μᾶς ζητωκραυγάζουν καὶ μᾶς χειροροτοῦν με ὅλη τους τὴν καρδιά, ἐνῶ ἡ λιμουζίνα μας περῆσαν προχωρεῖ σιγά-σιγά ἀνάμεσα στὸν κατενθουσιασμένον ὄχλο!

Ταξιδιώτης

ΚΛΑΙΣ, ΒΕΡΑ:

Ἀλήθεια, θυμάσαι, Βέρα, τί ὁμορφα ποὺ ζούσαμε τότε ποὺ ἦμασταν ἐσωτερικὲς στὶς «ἀδελφές»: Δὲν εἶχαμε βέβαια καὶ μεγάλη ἐλευθερία, μὰ... ἂς εἶναι. Τὸ βόλεῖ. ἡ μουσικὴ, τὸ τένις γέμιζαν ὅλες τίς ἐλεύθερες ὥρες μας... Τί ὁμορφο ποὺ ἦταν τὸ τερεαῖν τοῦ τένις, ἔ, Βέρα; Μὲ τί ὁρεξία ποὺ ἔπαιζα τότε, σὰ νὰ ξερεῖ πὼς θάρχονταν καιρὸς ποὺ δὲν θὰ μπορούσα πιά νὰ παίξω. Θυμάσαι μιὰν ἀνοικτή μέρα πὼς πηδοῦσα στὸ τένις, πὼς φωνάζα οἰχνοῦντάς σου τὴν μάλλα:

— Γκόου, πλέι. Γκόου, πλέι.

Κι' ὕστερα ἕνα ξαφνικόν: «Ὁ!» ποὺ σ' ἔκανε νὰ τρομάξῃς καὶ νὰ παρατήσῃς τὸ παιχνίδι γιὰ νάρθης κοντὰ μου. Μὲ ρώτησες:

— Τί ἐπαθες;

Γιὰ μιὰ στιγμὴ ἔχασα διαμιάς τὸ φῶς! Δὲν ἔβλεπα τίποτα! Ἰσως ἐπειδὴ σήκωσα ἀπότομα τὸ κεφάλι μου. Μὰ... μετὰ καὶ λίγο τὰ μάτια μου.

(²) Νυκτοφύλακες.

Ήταν τὸ προμήνυμα τοῦ θανάτου τους...

«Οχι! Σώπα, Βέρα. Τὸ μόνο πού με ἀνακουφίζει σὲ διαρκῆ σκοτάδι μου, εἶναι ἡ ἀνάμνηση τῶν περασμένων. Καὶ θέλεις νὰ μὴ τὰ θυμάμαι; Βέρα, εἶσαι πολὺ καλὴ. Θυσίασε τόση ὥρα γιὰ νὰ μοῦ κάνης συντροφιά».

Μὰ ὄχι... Μὴ μοῦ μιλάς με τέτοιο τόνο. Φαίνεται πὼς με λυπᾷσαι. Μὰ μοῦ μένουν ἀκόμα μερικὲς ἀπολαύσεις. Ἀκούω, κι' ὅταν κανεὶς ἀκούει τὰ πουλιά πὺν κελαῖδουν, νομίζει πὼς ἔχει μπροστά του τὴν ἀνοιξή. Ἐπειτα, ὅλοι αὐτοὶ οἱ διάφοροι κρότοι τῶν ἀμαξιτῶν πὺν περνῶν, τῆς ἐξωπορτας πὺν ἀνοίγει... Εὐτυχῶς μπορῶ ἐπίσης νὰ παίζω βιολί, τὰ κομμάτια πὺν ἤξερα—καὶ πρὸ παντὸς τὴν ἀγαπημένη μου «Εγ-καρτέρηση» τοῦ Ντάνκλα, πὺν τόσο συμβιβάζεται με τὴν ψυχικὴ μου κατάσταση,— ἂν κι' αὐτὸ με μελαγχολεῖ λιγάκι.

Βασίλευσε ὁ ἥλιος, Βέρα; Ναι; Καλὰ τὸ κατάλαβα, γιατί ὁ ἀέρας ἔγινε πρὸ ἐλαφρὸς. Πρέπει νὰ πηγαίνης;... Ἄ! βέβαια. Εἶναι ἀργά. Ἡ μαμμὰ σου θὰ σὲ περιμένῃ μ' ἀνησυχία...

Καὶ κάθονται λίγο μακριὰ ἀπ' τὴν πόλη. Ἐκεῖνος ὁ συνεχὴς θόρυβος μ' ἐκνευρίζει ἐμένα, πὺν μπρὸς στὰ μάτια μου δὲν περνῶν πὰ παρὰ πεθαμμένες σκιές. Τί τὰ θές, εἶναι τραγικὸ νᾶναι κανεὶς τυφλὸς, καὶ μάλιστα τόσο νέος τυφλὸς; Σκέψου, εἶμαι μόνον εἴκοσι χρονῶν, καὶ δὲν μπόρεσα νὰ ξεχάσω ἀκόμα τὰ χρώματα τῆς ζωῆς.

Κλαῖς, Βέρα; Μὴ με συνερίζεσαι, καλὴ μου. Μὰ ἕνας τυφλὸς δὲν ξέρει τί θέλει. Ξέρει μόνον πὼς εἶναι φορτικός. Νά, τόση ὥρα σὲ κρατῶ ὀρθὴ καὶ φλυαρῶ... καὶ σ' ἔκαμα νὰ κλάψης. Κλαῖς, Βέρα; Ἀκόμα; Πᾶψε πιά. Θὰ κοκκινήσουν τὰ ὄμορφα ματάκια σου. Σώπα... Ἔτσι, μπράβο!... Καὶ τώρα, ἀντίο... Σὲ διώχνω... Ἐλα, πηγαινε. Μὰ φύγε, λοιπὸν, εἶναι ἀργά. Νὰ μείνης ἀκόμα; Μὰ ὄχι! Τί ἰδέα! Ἐνας τυφλὸς δὲν κάνει καλὴ συντροφιά. Νόρθης κι' αὐριο;... Ἐλα, ἂν θέλεις. Ἀντίο... Ὁχι ἀντίο;... Τότε... ὠρεβουάο, ἔτσι;... Ναι, ναί, ὠρεβουάο γι' αὐριο, ἀγαπημένη...

Κρητικοπούλα

ΕΝΤΕΛΒΑΤΙΣ

Γιατί τὰ μικρὰ ἐντελβάις νὰ φυτρώνουν ψηλὰ στὶς Ἀλπεῖς; Πὼς ἀντέχουν στὴν παγωνιά;

Εἶναι ὁρὸ θεῖο καὶ γι' αὐτὸ μένουν. Καὶ σχετικὰ μ' αὐτό, ἕνα θρύλο, ἔνα παραμῦθι λένε καλόκαρδες οἱ γιαιγάδες στὰ ἐγγονάκια τους, τὰ κρῦα βράδρια τοῦ χειμῶνα, ἐκεῖ πέρα, μακριὰ στὶς χιονισμένες ὄχρες.

Τότε πὺν πρωτοπλαστήκε ὁ κόσμος, ἡ γῆ ἦταν ἐρημὴ ἀκόμα. Ξερὴ κι' ἀγόνη. Γι' αὐτὸ εἶπε ὁ Θεὸς σ' ἕνα κατὰλευκο φωτεινὸ ἄγγελον νὰ πάη νὰ τὴν στολίσῃ με λουλούδια. Ὁ ἄγγελος πρὸθύμα ὑπάκουσε καὶ με τὴν ἀγαλιὰ γεμάτη πολύχρωμα καὶ μονόχρωμα λουλούδια, ἀπλὰ καὶ σ' ἄλλα τὰ σχέδια, κατέβηκε στὴ γῆ.

Μὰ τὰ καίμενα τὰ λουλουδάκια ἦταν τόσο λυπημένα! Κι' ἄλλα εἶχαν κατεβάσει τὰ κεφαλάκια τους. Ὁ ἄγγελος τὰ λυπήθηκε.

— Τί ἔχετε; τὸ ρώτησε με συμπόνια Δὲν ἀποκρίθηκα. Ἀναστρέψαν.

— Τί ἔχετε; τὰ ξαναρώτησε μ' ἐνδιαφέρον.

Καὶ πῆραν θάρρος, κι' εἶπαν τὴ λύπη τους πὺν θάφηναν τὸν ὄρατο Παράδεισο γιὰ νὰ κατεβῶν στὴν ἐρημὴ γῆ.

Ὁ ἄγγελος με τὴν καρδιά τὰ λυπήθηκε, καὶ τοὺς εἶπε:

— Μικρά μου, νὰ μείνετε ἐκεῖ δὲν μπορεῖτε. Θέλημα Θεοῦ ἦταν νὰ πάτε στὴ γῆ. Μὰ θὰ κάνω σὲ καθένα σας μιὰ χάρη γιὰ νὰ παρηγορηθῆτε.

Κι' ἔκανε τὸν τριαντάφυλλο βασιλικό, κι' ἔδωσε σὲ τὸν κρίνον τὸ πρὸ ὄρατο ἀτλάζινο φουστάνι, καὶ σὲ τὸν πανσὲ μαλακὸ βελούδινο μανδύα. Στὸ γίαισεμὶ τὴν ἐλαφριά εὐωδία καὶ στὶς τολύπες κόκκινον—σὺν αἵμα—χρῶμα. Ἔτσι καὶ σ' ἄλλα λουλούδια ἔδωσε διάφορα χαρίσματα καὶ μείναν ὅλα εὐχαριστημένα. Ἀπόμεινε μόνον τὸ μικροῦλι ἐντελβάις.

— Ἐσὺ τί θέλεις; τὸ ρώτησε.

Δεῖλὰ ἀποκρίθηκε:

— Ἀφοῦ δὲν μπορῶ νὰ μένω σὲ τὸν οὐρανὸν, θέλω νὰ βολεύουμαι κάπου κοντὰ σου, πολὺ κοντὰ.

Τότε πέταξε ὁ ἄγγελος μαζί του πᾶν ἀπὸ κάμπους καὶ βουνὰ καὶ τᾶφησε στὶς Ἀλπεῖς. Ἐκεῖ μένει ὡς σήμερα. Κι' ἐκεῖ, ἀνάμεσα στὴν ἀσπίλη ἀσπράδα τοῦ χιονιοῦ, ἐκεῖ πὺν τὰ σύννεφα ἔχουν τὸ βασιλεῖο τους, καὶ πὺν τὸ γαλάζιο τ' οὐρανοῦ λαμποκοπάει ἐκτυφλωτικά, ἐκεῖ καθεναὶ τὸ μικρὸ ἐντελβάις βαθὰ ριζώνεται σ' αὐτοὺς βράχους, κι' ὀνειρεύεται τὸν Παράδεισον πὺν νοσταλγεῖ...

(Μετὰφραση)

Ἐλάτη

ΑΠΟ ΤΑ ΦΑΙΔΡΑ

Ο ΧΟΤΖΑΣ ΚΙ' Ο ΔΟΥΛΟΣ

Ὁ Χότζας πῆρε ἕνα δοῦλο μιὰ φορὰ καὶ τὸν ὑποχρέωνε κάθε πρῶτ νὰ τοῦ λέη τὸν καιρὸ κάνει καὶ τί ὥρα εἶναι. Τὴν ἄλλη μέρα πρᾶγματι ὁ δοῦλος τοῦ λέει:

— Ἀφεντικὸ, εἶναι ὀχτὼ ἡ ὥρα καὶ ὁ καιρὸς ὠραίος.

— Ὁ Ἀλλάχ κι' ἐγὼ τὸ ξέρουμε.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ ἴδιο:

— Ἀφεντικὸ, ἡ ὥρα εἶναι ἐφτά κι' ὁ καιρὸς καλός.

— Ὁ Ἀλλάχ κι' ἐγὼ τὸ ξέρουμε.

Αὐτὴ ἡ ἀπάντηση πείραξε τὰ νεῦρα τοῦ δοῦλου:

— Ἄ, ἔτσι, παλιοχότζα, ὁ Ἀλλάχ καὶ σὺ τὰ ξέρετε; Ὁ τὸ δοῦμε...

Τὴν ἄλλη μέρα:

— Ἀφεντικὸ, ἡ ὥρα εἶναι ὀκτὼ κι' ὁ καιρὸς ἔξοχος!

— Ὁ Ἀλλάχ κι' ἐγὼ τὸ ξέρουμε.

Ὁ δοῦλος ἔσπεα:

— Αἱ, λοιπὸν κι' οἱ δύο σας δὲν ξέρετε τὰ δύο κατὰ τῆς μοῖρας σας! Ἡ ὥρα εἶναι ἔντεκα καὶ ρίχνει βροχὴ με τὸ τσουβάλι!

Τέλλος Ἀλκης

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Στὴ γυμναστική:

Ὁ καθηγητὴς:— Ἐκτασις, ἀνάτασις τῶν χειρῶν εἰς δύο χρόνους.

Καὶ ὁ Τάκης ἐντρομος:

— Σὲ δύο χρόνους!

Μαγεμένος Ἰππότης

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΗΣ»

Ἀθήναι, 42 ὁδὸς Εὐριπίδου
τὴν 13 Μαΐου 1934

ΔΕΝ παραλαμβάνω γράμματα με ἀνεπαρκῆ γραμματόσημο: *Συγίζετε τα!*
— Δὲν ἀπαντῶ σὲ ἀπορίες πὺν τίς λύνει ὁ Ὁδηγὸς τῶν Συνδρομητῶν: διαβάστε τον!

ΣΑΣ ἔκαμα κι' ἐγὼ μιὰ... Πρωταπριλιά. Πολλοὶ με ρωτοῦσαν ἂν ὁ «Ἀσπρος Δύκος» θὰ διαρκέσῃ ὅλο τὸ χρόνο. Κι' ἀπάντησα τελευταία σ' ἕνα-δὺο πὼς θὰ τελειώσῃ γρήγορα καὶ θὰ τὸν διαδεχθῇ ἄλλο μυθιστόρημα πὺν δὲν τᾶποφάισα ἀκόμα. Λοιπὸν, ὄχι. Ὅσοι λυπηθήκατε με τὴν ψευτικὴ αὐτὴ πληροφορία, μπορεῖτε τώρα νὰ χαρῆτε: Ὁ «Ἀσπρος Δύκος» εἶναι ἕνα μεγάλον μυθιστόρημα πὺν μόλις θὰ χωρέσῃ στὰ 52 φύλλα αὐτοῦ τοῦ τόμου. Ἔτσι οἱ περιπέτειες τοῦ Νενεῖ καὶ τῆς Σιμόνης θὰ σὰς συγκινῶν καὶ θὰ σὰς διασκεδάξουν πὺν ἀκόμα καιρὸ, καὶ μόνον στὸ φύλλο τῆς 24 Νοεμβρίου—τὸ τελευταῖον τοῦ τόμου—θὰ διαβάσετε κάτω ἀπ' αὐτὸ τὸ μυθιστόρημα τὴν λέξη «τέλος». Ἰσως θὰ σὰς λυπήσῃ καὶ τότε, ἀλλὰ πάντα λιγώτερο ἀπ' ὅσα θὰ σὰς λυποῦσε ἂν τὴν βλέπατε τώρα γρήγορα. Τὸ ἴδιο σχεδὸν θὰ διαρκέσῃ καὶ «Ὁ κληρονόμος τοῦ Ροβινσὼν» με τίς ἀφάνταστες περιπέτειές του σὲ τὸ ἐρημινοῦν δὲν ἀρᾶν οἱ ναυαγοί. Ἀλλ' ἂν τελειώσῃ νωρίτερα, ἴσως δημοσιεύσῃ καὶ τρίτον μυθιστόρημα, μικρὸ βέβαια αὐτὸ γιὰ νὰ χωρέσῃ.

Με μεγάλη μου λύπη ἀναγγέλλω τὸ θάνατον μιᾶς καλῆς κι' ἀγαπητῆς μου Διαπλοπούλας, τῆς *Μαρίας Ι. Ὀλυμπίου* ἀπὸ τὴν Ἀνδρῶν, πὺν εἶχε τὸ ψευδώνυμο *Διλιαν Χάρβεϊ*. Μοῦ τὸν ἀναγγέλλει ἡ λυπημένη ἐκδελφὴ τῆς *Μόσχα Φαλαγγά*, πὺν θερμότητα τὴ συλλυποῦμαι.

Οἱ τίτλοι δὲν ἀλλάζουν, *Πανσανία Ἀνδριτανίτη*. Τότε πὺν ὀνομάσθηκα «Διάπλοπος τῶν Παίδων», ἐπικρατοῦς ἡ καθεύουσα καὶ φυσικὰ, δὲν μποροῦσα νὰ βάλω «ἡ Διάπλοπος τῶν Παίδων». Μὰ οὕτως κι' ὅταν ἡ δημοτικὴ μὴκη σὲ σκολετο κι' ἀρχισα κι' ἐγὼ νὰ γράφω σ' αὐτὴ τὴ γλῶσσα, μποροῦσα νὰλλάξω τὸν τίτλον μου, τὴ φέρμα μου, πὺν ὁ κόσμος τὴν εἶχε πιά συνηθίσει. Ὁχι, Ψυχάρης καὶ Λασκαράτος δὲν εἶναι γιὰ τὴν ἡλικία σας! ἔχετε καιρὸ ἀκόμη.

Δουῆς Βλαδιμήρ, ὅταν ἔχῃ κανεὶς δύο ἢ περισσότερα ψευδώνυμα, δὲν θὰ πῇ ὅτι μπορεῖ νὰ στέλλῃ δύο ἢ περισσότερες ἀπαντήσεις του σὲ κάθε Διαγωνισμό, ἀλλὰ μόνον μιὰ με ὅποιο ψευδώνυμό του θέλει. Ἐννοεῖται πὼς σ' ἕναν Διαγωνισμὸ μπορεῖ νὰ λάβῃ μέρος με τὸ πρῶτον τοῦ ψευδώνυμο, σ' ἄλλον με τὸ δεύτερον, σ' ἄλλον, ἂν θέλῃ, καὶ με τ' ὀνομά του. Τὸ καλὸν δὲν ὅμως, κατὰ τὴν γνώμη μου, εἶναι νὰ χῇ κανεὶς ἕνα ψευδώνυμο, νὰ μὴν τὸ ἀλλάξῃ παρὰ στὴν ἐσχάτη ἀνάγκη, νὰ τὸ διατηρῇ χρόνια καὶ μ' αὐτὸ νὰ λαβαίνει μέρος σ' ὅλους τοὺς Διαγωνισμούς, καὶ νὰ φαίνεται στὴν Ἀλληλογραφία, στὴ Σελίδα καὶ παντοῦ. Ἔτσι μόνον ἀποκτᾷ προσωπικότητα, σὲ Διαπλοπούλα.

Με χαρὰ, *Φλόγα*, ἔλαβα γράμμα σου ὕστερ' ἀπὸ τὸσον καιρὸ. Κι' ἔδω ἀρχισα οἱ ἔσπεες, τὰ μπάνια κι' ἡ ἀραιὰ ζωὴ στὴ Γλυφάδα με τίς μικρὰς μουσαμαδένας βαρκούλες, πὺν τόσο σὺ ἀρεσαν πέρου πὺν ἤρθεσ ἔδω, ὁθάρθης λοιπὸν καὶ φέτος; Μὰ βέβαια πὺν πρέπει νὰ σὲ ἰδῶ καὶ σὲ γρα-

φεῖο μου. Ὅσοσο γράφω μου συχνότερα.

Καὶ σὺ, *Φρανοίνα*, ἀργήσας νὰ μοῦ γράψῃς. Ἀλλὰ εἶσαι τόσο δικαιολογημένη! Πὺν νὰ σάφῃσῃ ἡ κορούλα σου, ἡ χαριτωμένη σου Ἀλίκαν, μικρὴ μου μητέρα! Νὰ τὴ χαίρεσαι καὶ νὰ τὴν ἰδῇς μιὰ μέρα ὅπως ἐπιθυμοῖς. Ὁ Ἀ. μένει τώρα ἔδω, ὅπου ἤρθε ἀπὸ τὴν Κέρκυρα! δὲν ξέρω ὅμως ἀπὸ πὺν εἶναι.

Ἀνῆγγεῖλα πρὸ ὀλίγου καιροῦ τοὺς ὁραθῶνες τῆς ἀγαπητῆς μας *Διμιλίας Χῶβ (Σμαράγδας Χ. Σουβαλτζῆ)* με τὸν κ. *Γιάνκο Α. Πανέρη*. Σήμερα ἀναγγέλλω καὶ τοὺς γάμους τῆς, πὺν ἔγιναν ἐδῶ τὴν 22 Ἀπριλίου, καὶ τῆς στέλλω τὰ πρὸ θερμὰ μου συγχαρητήρια καὶ τίς πρὸ ἐγκάρδιες μετρίσεις μου εὐχάς.

Γιατί παρᾶξενο, *Ἀναγαλλίς*; Πολλὰ παιδιὰ μου ἀρροῦν νὰ μοῦ γράψουν, καὶ συχνὰ θὰ βλέπῃς στὴν Ἀλληλογραφία μου δικαιολογίες καὶ συγγνώμες. Καὶ σὺ εἶσαι πολὺ δικαιολογημένη, ὅτε φαντάσθηκα καθόλου πὼς μποροῦσε νὰ με εἶχες ξεχάσει. Καθ' αὐτὸ «ἐντυπον» δὲν εἶναι τὸ τετράδιο τῶν Μ. Μουσικῶν πὺν ἔχεις χειρόγραφε τίς ἀπαντήσεις. Δὲν εἶναι ὅμως οὕτε γράμμα, ὅταν στέλνεται μέσα σὲ ἀνοικτὸ φάκελλο. Εἶναι «χειρόγραφο» καὶ πρέπει νὰ πληρώσῃ τὸ τέλος τῶν χειρογράφων (πολὺ λιγώτερο ἀπὸ γράμμα). Τὸ Ταχυδρομεῖο πὺν κλείνει τὸ φάκελλο καὶ βάζει πρόσθετον γραμματόσημο, γιὰ νὰ τὸ πληρώσῃ ὁ παραλήπτης, κάνει ἀπλούστατα *αὐθαίρεσία*. Κι' ὅταν γίνεται αὐτό, πρέπει νὰ διαμαρτυρηθῇ στὴν διεύθυνση.

Περὶεργο μοῦ φάνηκε, *Δανάη*, νὰ παραπονεῖσαι πὼς δὲν ἀπάντησα σὲ προηγούμενον γράμμα σου. Εἶναι δυνατό νὰ μὴ βρῇκα κατὶ ἐνδιαφέρον τὸν κύκλον μας σ' ἕνα γράμμα ἐκείνου σου; Κι' ἂν δὲν ἐβρίσκα, ἡ δὲν εἶχα τόπο γιὰ ἐκτενὴ ἀπάντηση, δὲν θὰ σοῦλεγα λίγα λόγια σ' αὐτοῦς Ἀσπασμούς; Γι' αὐτὸ συμπεραίνω πὼς κατὶ λάθος θὰ ἔγινε. Ἐννοεῖς, καμμιά φορά, κἀνὼν κι' ἐγὼ κανένα λάθος. Διαβάξω π.χ. ἕνα γράμμα, σημειῶν ἡ μέρη πὺν θέλουν ἀπάντηση κι' ἔπειτα, ἀντὶ νὰ τὸ φυλάξω με τάλλα, νὰ τὸ ξαναβρῶ τὴν ἡμέρα πὺν θὰ γράψω ἀλληλογραφία, τὸ βάζω με τὰ κομμάτια Συνεργασίας ἡ με ἀπαντήσεις σὲ Διαγωνισμούς. Κάτι τέτοιο θὰ συνέβῃ καὶ με τὸ δικό σου, ἂν εἶσαι βέβαιη πὼς τὸ ἔλαβα. Χαίρω πὺν ἀλληλογραφίαι με τόσο διαλεγτὲς Διαπλοπούλες. Δὲν ξέρω γιατί ὁ Ἄλλεν *Πίγκερτον* δὲν σὺ ἀνταπόδωσε τετράδιο. Ἄς μᾶς τὸ πῇ ὁ ἴδιος.

Ὅλα τὰ ἔλαβα, *Τέλλε Ἀλκη* Ἐννοῶ ὅτι τὰ μαθήματα δὲν σοῦ ἀφίουν τώρα πολὺν καιρὸ νὰ μοῦ γράψῃς, ἐλπίζω ὅμως νὰναπληρώσῃς τὸ καλοκαίρι, μολοντὶ τὴν ἔσπετη ἀκολουθεῖ, ὅπως λές, ἡ ἀσπονδὴ φιληνάδα σου τεμπελιά... Ναι, τὸ γράμμα σὺ με κούραξε λιγάκι καὶ πρέπει νὰ τὸ ἐπιμεληθῇς με κάποια θέληση, γιὰ νὰ μὴν καταντήσῃς ἀδιόρθωτος κακογράφος. Εὐτυχῶς γράφεις με σκούρον μελάνι κι' ἔτσι σὲ διαβάξω. Γιατὶ ἂν ἔγραφε με ξέθωρο, ἀλλίμονο! λέξη δὲν θὰ ἔβγαζα. Καὶ καλλιγράφοι ἀκόμα, ἐπὶ δὲν μεταχειρίζονται καλὸ μελάνι, εἰναῖ ἰδιόθελος.

Βαλεντίνο, ὁ βαθμὸς 7, ἔστω καὶ με κλάμα, δὲν εἶναι πολὺ ἱκανοποιητικὸς κι' οἱ γονεῖς σου ἔχουν πολὺ δικίον νὰπατοῦν μεγαλύτερο. Ἀπορῶ ὅμως πὼς δὲν παίρνεις 9 καὶ 10 εἰς, πὺν ἔχεις τόσες πνευματικὰς ἱκανότητες, καθὼς κρίνω ἀπὸ τὰ γράμματά σου, καὶ πὺν προτιμᾷς ἀκόμα, ἀντὶ νὰ πηγαίνης σὲ περιπάτους καὶ σὲ συγκεντρώσεις, νὰ μένης στὴν κάμαρά σου καὶ νὰ διαβάξῃς. Θυμοῦμαι πολὺ καλὰ

τὰδέλφια σου, τοὺς παλιούς μου φίλους, καὶ τὰ χαίρετῶ. Πραγματικῶς, ὁ Ἀγγίσης γράφεται με γιῶτα! κακὸς τὸν γράφουν μερικὸι με ὕψιλον! ἐπομένως τὸ ὄνομα αὐτὸ δὲν ταίριαζε εἰς τὸν Ἀστέρα τοῦ φύλλου 8. Ὁ ὁρισμὸς ὅμως στὸν Ἀναγραμματισμὸν *παρὰ-ἄρτα* ἔχει καλῶς: «καὶ μουσιχὴ γλυκύτατη ἀπ' ὅργανον σκορπί-ζεις». Γιατὶ κάλλιστα μπορεῖ ὁ λύτης νὰ υποθέσῃ πὼς δὲν ζητεῖται αὐτὴ ἡ μουσική, ἀλλὰ τὸ ὄργανον πὺν τὴν κάνει. Ἔτσι κι' ὅταν ζητεῖται π.χ. ἡ λέξη βελόνη, μποροῦμε νὰ πούμε «θὰ ράφῃς», ἡ πάγος «θὰ παγώσῃς», ἡ ἀγκίστρι «θὰ φαρᾶφῃς» κτλ. Σῆμα ὑπάρχει καὶ πωλεῖται δρ. 25 καὶ ταχυδρομικῶς δρ. 30.

Μοῦ γράφηται κι' ἄλλοι, *Κρητικοπούλα*, γιὰ τὴν ἐπιτυχία σου στὴ «Δράκαινα» κι' ἐξέφρασα ἡδὴ τὴν χαρὰ μου. Περμένω τώρα τὸ θρίαμβό σου σὲ «Ψυχασάδατο». Ἐκεῖνον τὸν καιρὸ, ἡ λέξη «τάβλα» (ἀντὶ «τραπέζι») ἦταν κοινότητα στὴ Ζάκυνθο, ὅπως καὶ σὲ πλείστα ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος, κι' ἀποδέχθη οἱ παροιμίες: «Που τάβλα καὶ μαντήλι, δέξου καὶ τὸν κυρ-Βασίλη» (ἔδω μαντήλι θὰ πῇ τραπέζο-μάντυλο, δηλ. ὅπου τραπέζι στρωμένο) καὶ «ὅ,τι βγάξῃ ἡ τάβλα νὰ τρῶς», λεγόμενη σὲ κείνους πὺν δὲν εὐχαριστοῦνται ἀπὸ τὰ φαγητὰ πὺν εἶναι σὲ τραπέζι καὶ ζητοῦν ἄλλα. Ὁχι, ὁ Ὁ τῆς «Πατρίδος» δὲν εἶναι ὁ κ. Χ. Πῶς τὸ ἐνόμισες; μοιάζει τὸ ὄρος;

Νίτσα Κ. Κουτοροδὴ, νά μου Διαπλοπούλα, πολὺ μ' εὐχαρίστησε τὸ πρῶτον σου γράμμα. Νὰ πῇς καὶ τῆς *Νίκης* νὰ μοῦ γράψῃ, νὰ τὴ γνωρίσω κι' αὐτὴ κι' ἔτσι νὰχω καὶ τίς δύο σας. Ἀργότερα βέβαια θὰ πάρεις καὶ ψευδώνυμα. Ἐνα μόνον με λυποῖς, πὺν «μισεῖς» τὰ Μαθηματικά. Μὰ γιατί τὰ καίμενα; Ἀσχημὴ εἶναι ἡ Γεωμετρία (πὺν δόξασες τὸ θεὸ πὺν ἀναβλήθηκε, γιατί τὴν ἡμέρα τῆς κἀναις ἐκδρομῇ); Ἐγὼ, ὅταν ἤμουν στὴν ἡλικία σου, διασκεδάξα φροδὰ νὰ σχεδιάξω κύκλους, κύκλους, κυρμαῖδες, κώνους, καὶ νὰποδείκνυω πὼς οἱ κατὰ κορυφὴν γωνίες εἶναι ἴσες, καὶ τόσα ἄλλα...

Τώρα βέβαια, *Ἀνοιχτοκαρδὴ*, θὰ εἰσαι ἐντελὼς καλὰ. Ἔτσι εἶναι αὐτὴ ἡ ἀρρώστια, καθε ἀνθρώπος θὰ τῆς πληρώσῃ τὸ φῶρον του, δηλαδὴ θὰ τὴν βγάλῃ, ἔτσι στὴν παιδικὴ ἡλικία, εἰτε σὰ... ἔγραμματα σὰν καὶ ἐμένα. Μερικοὶ λένε πὼς κατ' εὐφημισμὸν ὀνομάζεται «ἐλαρά» ἀλλὰ ἐγὼ νομίζω πὼς εἶναι πράγματι, ὅταν τὴ συγκρίνῃ κανεὶς με τὴν κακὴν ἀδερφή τῆς, τὴν ὁστρακία, πὺν ὁ θεὸς νὰ μᾶς φυλάξῃ. Μοῦ γράφεις πὼς στὴν ἀρρώστια σου σὺν κρατοῦσαν συντροφίᾳ μ' εὐχαρίστηση οἱ παλιοὶ μου τόμοι πὺν ἔτυχε νὰχῃς, «δια-δασμένοι βέβαια καὶ ἐξανασταμένοι», ὅ-στόσο, ὅταν τοὺς φυλλομετρεῖς, πάντα κατὶ ἐδρίσκεις πὺν δὲν τὸ εἶχες προσέξει, ἡ δὲν τὸ εἶχες καταλάβει καλὰ, καὶ σὺ φαινόταν σὰν καινούργιος. Αὐτὸ πρᾶγμα συμβαίνει, γιατί δημοσιεύω κομμάτια γιὰ κάθε ἡλικία. Ἐνα παιδί π.χ. πὺν ἦταν δέκα χρονῶν ὅταν δημοσιεύαται τὸν «Τζάκ» τοῦ Ντουντέ, δὲν τὸν κατὰλαβε καὶ δὲν τὸν γουστάρῃς παρὰ μόνον ἀπὸ πέρασαν 4—5 χρόνια, διαβάζοντας δηλαδὴ ἕναν τόμον πὺν παλιό.

Λυπήθηκα πολὺ γι' αὐτὸ πὺν σοῦ συνέβη. *Νιούλα*, νὰ σοῦ πονέσῃ πάλι τὸ πόδι καὶ νὰσαι ἀναγκασμένη νὰ τὸ ξεκουρά-ζῃς σὲ κρεβάτι καὶ στὴ σελι-λόγι, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ πηγαίνης ἴσοτ σχολεῖο. Ἐλπί-ζω ὅμως νὰ μὴ χάσῃς τὸ χρόνο σου. Τὸ καλοκαίρι στὴν ἐσχόχῃ θὰ μελετήσῃς καλὰ καὶ θὰ δώσῃς ἐξετάσεις σὲ Σεπτέμβριον. Μὴ

στενοχωρίσαι λοιπὸν τόσο πολὺ καὶ προσπάθει νὰ περνᾷς ὅσο πρὸ εὐχάριστα τίς δύσκολες αὐτὲς ἡμέρες. Ἐχεις τὴν συντροφιά μου, ἀλληλογραφεῖς καὶ με ὀκτὸ Διαπλοπούλες, δὲν σοῦ λείπει ἀσχολία. Νὰ κάνῃς προπάντων ὑπομονή.

Πολὺ ὥρατες οἱ ἀγάπες σου, *Ἀστρον τῆς Ἀύρης*: μουσική, λουλούδια, πουλιά... Φαντάζομαι τί ἀπόλαυση θὰ εἶναι οἱ τρεῖς μεγάλες ταράτσες σου, γεμά-τες ἀνθισμένες γλάστρες. Σὺ, βλέπω, ἔ-καμες τοὺς «κρεμαστοὺς κήπους» τῆς Σε-μιράμιδος. Ἀμὲ τὸ παπαγαλάκι πὺν δὲν ἐννοεῖ ἀκόμα νὰ μιλήσῃ; Ἰσως περμένει νὰ μάθῃς πρῶτα ἐσὺ παπαγαλλικά—γαλ-λικά θέλω νὰ πῶ, πὺν τὰ βρίσκεις τόσο δύσκολα. Ἡ μητέρα σου ἔχει δικίον, τὰ γερμανικά δὲν εἶναι καθόλου εὐκολώτερα, κι' ἀπὸ τὰ γαλλικά πρέπει νὰρχίσῃς.

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Κανένα ψευδώνυμον δὲν ἐγκρίνεται, οὔτε ἀνα-νέμεται, ἂν δὲν συνοδεύ

φύλλων 7—11.) **Ροδοδάκτυλην Ἡὼ** (τί πολυλογία; δέκα λόγια μὲν γράφεις; θὰ μὲν εὐχαριστοῦσες πολὺ ἂν μοῦ ἔγραφες περισσότερα· σοῦ ἔστειλα 2 τετραδία· λυποῦμαι ποὺ ἡ **Φρὰ-Ντιάβολο** δὲν εὐκαιρεῖ νὰ μοῦ γράψῃ· μὰ βέβαια ἀφοῦ εἶναι στὴν 5' τοῦ Γυμνασίου καὶ μαθαίνει καὶ τρεῖς ξένες γλώσσες· ἐλπίζω τὸ καλοκαίρι νὰ σοῦ πῶ, μὲ ἡ γράφεις τὸ δάκτυλο ἐσὺ;) **Κεφαλλονιτοπούλαν** (εἶδες λοιπόν;) **Ἀνδρέαν Χρυσολούρη** (εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ λόγια· περιμένω νὰ πάρῃς καὶ ψευδώνυμο, τώρα στίς διακοπές, καὶ νὰ μοῦ γράψῃς συχνά·) **Κεραμίδιον Γάτος** (παραστικά· ἀπὸ τὸ κρεβάτι βέβαια δὲν ἦταν εὐκολο νὰ μοῦ γράψῃς μὲ μελάνι, ἀλλὰ καὶ μὲ μολύβι γράφεις, βλέπω, ἀρκεστὰ εὐανάγνωστα· «Γάτος ὁ Κεραμίδιος» μπορεῖ νὰ ἔρχεται καλὰ σὲ παραμῦθι ποὺ ἔχει καὶ ἄλλα τέτοια· ἀλλὰ μόνο του, ὡς ψευδώνυμο, καλύτερα εἶναι «Κεραμίδιος Γάτος»·) **Ἀσπασίαν Περικλέους** (τὴν ἔλαβα ἐγκαίρως· σύμφωνη σ' ὅσα μοῦ γράφεις· ἐλπίζω νὰ μὴν ἀργήσῃς τόσο πολὺ·) **Μαοῦτιον Σταφύλι** (πολὺ καλὴ ἰδέα νὰ πάῃ ἡ τάξη σας σὲ σαπωνοποιεῖο γιὰ νὰ ἰδῇτε πῶς γίνεται τὸ σαποῦνι· καὶ θὰ τὸ εἶδατε βέβαια ἀπὸ τὸ καζάνι ποὺ βράζει, ὡς τὸ καλούπι ὅπου ξεραίνεται, σημαδεύεται, σφραγίζεται. κόβεται σὲ πλάκες κτλ.· ἀπ' ὅλες τὶς βιομηχανίες πρέπει νὰ ἔχουν μιὰ ἰδέα τὰ παιδιὰ·) **Πύρρον** (ἐκαμεις πολὺ καλὰ ποὺ μοῦ τὰ ἔγραψες ὅλα αὐτὰ. ὅπως ἓνα παιδί γράφει στὴ μητέρα του· ναι, πρέπει νάσαι περήφανος ποὺ ὁ πατέρας σου σκοτώθηκε «γὰ τὴν γλυκεῖα πατρίδα»· ἀλλὰ δὲν πιστεύω σὲ βαλκανικὸ πόλεμο ὅπως λές, ἀλλ' ἀργότερα στὸν μεγάλο· γιατί ὁ βαλκανικὸς ἔγινε σὲ 1912-13, καὶ ἂν τότε ἦσαν μωρὸ στὴν κούνια, σήμερα θάσαν εἰκοσι χρόνων καὶ παραπάνω· πόσω χρόνων λοιπόν εἶσαι;) **Μπιλ-Σπίλ** (δὲν θυμοῦμαι τώρα γιὰ τὸ κομμάτι σου, ἀλλ' ἂν εἶναι μόνο ἐνάμιου μηνῶς ἀφότου τὸ ἔστειλας, ἔχεις ἀκόμα καιρὸ· ὁ ἔρως ἐκεῖνος ἔγινε, ἡ προτομή τοῦ Πολέμου εἶναι ἔτοιμη, ἀλλὰ εἶχε περιπέτειες καὶ τώρα πρόκειται νὰ στηθῇ ἀπὸ τὸν σύλλογο Παρνασσὸ σὲ Ζάππειο· τὰ εἰς **κῆς** ὀνόματα—Χατζιδάκης κτλ.—ποὺ σωστὸ εἶναι νὰ γράφονται μὲ ἴτα· ἀλλὰ πολλοὶ τὰ γράφουν καὶ μὲ γ· ὠ· τα·) **Κων. Μακρῆν** (τόμον ἔστειλα· τί ὠραία ἡ φωτογραφία!) **Βέλος** (λυσοχαρτὸ ἔστειλα·) **Δάκρυ Φυχῆς** κτλ. κτλ.

Εἰς ὅσας ἐπιστολὰς ἔλαβα μετὰ τὴν 10 Μαΐου θάπικνῆσαυ σὲ ἔρχομενο.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 268ου Διαγωνισμοῦ. Αἱ λύσεις τοῦ φυλλαδίου τούτου δεκταὶ μέχρι 19 Ἰουλίου

277. Λεξιγραφικός

Μέγας θεός, στὴν κλητικῇ, Μ' ὅποιον γενναῖο ἂν ἐνωθῇ, Θὰ σὲ χαϊδέψῃ μὲ ἀπαλῇ Ἀνέμου δροσερὴ πνοή.

Δανάη

278. Στοιχειόγραφος

Βασιλέας μυθικός Δίχως κεφαλὴ νὰ μείνῃ, Μάντης σ' ὅλους μας γνωστὸς Ἀπροσδόκητα νὰ γίνῃ.

Κεραμίδιος Γάτος

279. Μεταγραμματισμός

Πρόσεξε μὴν τὸν περὶ ἄξῃς, Εἶναι νέος, παλληκάρη, Γράμμα μόλις ἂν τοῦ ἀλλάξῃς, Κρίμα! ὁ χάρος θὰ τὸν πάσῃ.

Παναγιώτης

280. Ἀναγραμματισμός

Ὅνομα κοινὸ ἀνδρικό, Τάναγραμμά τίς εἶς, Κι' ἄξαφνα φωτιστικὸ Λάμπει καὶ σασιτίς.

Ἀσπασία Περικλέους

281. Δικτυατὸν

* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *

Τὸ πρῶτο σὲ Δικτυατὸ Εἶν' ὅλη ἡ οἰκουμένη! Βασιλοπούλα τᾶλλο μου Παλιὰ, δυστυχισμένη. Τὸ τρίτο δῆμος ἀπτικὸς Στὰ χρόνια τὰ παλιά, Χορταρικὸ τὸ τέταρτο Ἀπὸ τὰ πιὸ κοινά.

Παπαρούνα

282. Κρυπτογραφικὸν

1 2 3 4 5 6 7 = Τραγικὴ βασίλισσα.
2 1 3 6 2 5 = Συναίσθημα
3 1 5 2 5 = Φυτὸν διακοσμητικὸν
4 6 6 1 3 7 = Χώρα τῆς Ἑλλάδος
5 3 2 6 2 5 = Μαῦρον
6 1 6 2 5 = Αὐτοκράτωρ τ. Ρώμης
7 5 4 1 4 5 = Προφήτης

Παῦλος Αἰμίλιος

283. Μαγικὴ Εἰκὼν ἄνευ εἰκόνος

— Κώστα, Μίμη, Λάμπρο, ἐλάτε νὰ φάμε λίγα ἀπ' αὐτὰ...
— Μὰ τί εἶναι;
— Σὰς τὰ εἶπα.
Ναυτοπούλα τῆς Ἀνδρου

284. Συλλαβικὴ Ἀκροστιχίς

Αἱ τρίται συλλαβαὶ τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων ἀποτελοῦν ὠραῖαν νῆσον τοῦ Ἰονίου:

1, Τὸ μέρος ὅπου τρώγουν· 2, Φυτὸν τοῦ λαχνοκήπου καὶ ὁ καρπὸς του· 3, Μικρὰ νῆσος τοῦ Αἰγαίου.

Ὑπερασπιστὴς τῆς Πατρίδος

285-289. Ὅμοιόμορφα Ἑλληποσύμφωνα

1. Α Α Ο = Διπλὴ αἰωνίως
2. Α Α Ο = Ἰερὸν πλοῖον
3. Α Α Ο = Πατὴρ 50 θυγατέρων
4. Α Α Ο = Σαλατικὸν
5. Α Α Ο = Δοχεῖον διὰ στερεὰ

Θάλης Βλαστός

290. Γεῖφος

Ὅρῳ + οἱ μαθ' γρά γρά γρά
Ὅρῳ οντ Μάτα
γράφ γρά γρά
γράφ Σφιγξ

ΛΥΣΕΙΣ

τῶν Πνευματ. Ἀσκήσεων τοῦ φύλ. 10

99. Νικομήδεια (νικῶ, Μήδεια). — 100. Πίνδος· Ἰνδός. — 101. Βήλος· Βόλος. — 102. Ἀγρός· Ἀργός. — 103. Ὁ Κωνσταντῖος, ἡ Κωνσταντία. — 104. Τ Α Μ Ε Σ Ι Σ 105. Μ Α - Π Ρ Σ = Α Ε Ι Υ Ὅμιλοι πρῶτος. Ε Ι Μ Ε Ξ Ι Κ Ο Ν - Ι Ε Ι = Ἐρὶν μίσει Ε Ι Ι Ε (Μαγνῆτις, Λαμία, Σ Ι Κ Ι Ν Ο Σ Παρίσιοι, Ραβέν-Ι Ο Ο Ι να, Σόφια). — 106. Σ Υ Ν Ε Σ Ι Σ Ὁ ἐπιμένων νικᾷ. — 107. Αἱ Μοῦσαι ἦσαν ἐννέα (ἐ, που σὲ ἴς αν, ἐν ε α.)

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διὰ 1 ἕως 10 τὸ πολὺ λέξεις μὲ ἀπλὰ στοιχεῖα ὁρ. 6, τὸ ἐλάχιστον τίμημα. Πέραν τῶν 10 λέξεων 60 λεπτὰ ἡ λέξις· μὲ παχέα δὲ στοιχεῖα ὁρ. 1 καὶ μὲ κεφαλαία ὁρ. 1, 50. Ὁ χωριστὸς στίχος ὁρ. 5. Οἱ μὴ συνδρομηταὶ πληρώνουν τὰ διπλά. Ἡ προπληρωμὴ εἶναι ἀπαραίτητη.

[ΔΔ'—296]

Παρατείνεται ἐπὶ ἓνα μῆνα ὁ (ΔΔ'—175) διαγωνισμὸς μου. Περιμένω καὶ ἄλλων τὴν εὐγενικὴν ὑποστήριξι.

Μυρτίλλη

[ΔΔ'—297]

Μαγαλὺν Δανάη, Κρητικοπούλα, Ἑρείκη, Πειραιωτάνη, Τζιτζίκη καὶ Πριγκιπέσσα, καθὼς ὅλοι-ες τῆς μεγάλης τάξεως, μεγάλῃ τιμῇ μου νὰ λάβω· ἓνα τετραδιάκι σας. Δ/ση: (ΔΔ'—178)

Τάσος Λούξης

[ΔΔ'—298]

Ελίσα Δάντι, ὠραία ἦταν στὴν ἐκδρομὴ μὲ τὸ σελινόφως; Φαντάζομαι τί θὰ τράβηξε ἡ καίμενη ἡ βάρκα!..

Πρίγκιψ Σεργίν

[ΔΔ'—299]

Ἀγνή μου ἀγαπημένη, στὴ γιορτῇ σου εὐχομαι ἀνέφελη καὶ ὅλο εὐτυχία τῇ ζωῇ σου, καὶ καλὴ ἐπιτυχία. Νινούλα

[ΔΔ'—300]

Μεγάλῃ χαρὰ θὰ μοῦ προξενούσα ἓνα τετραδιάκι ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα Διαπλάσπουλα, Δ/σις: Θάλης Κωνσταντίνου, Αισχύλου 74, Λευκωσίαν (Κύπρου)

Νεφέλη

[ΔΔ'—301]

Εὐχαριστώντας ὅσους ἔστειλαν σὲ (ΔΔ'—582) διαγωνισμὸ, βραβεύουμε: Μίκυ Μάους, Νυφούλα τ' Οὐρανοῦ, Νινούλα Ὀλόχαρη. — Ἀργάμπηλη, Πειραιωτάνη

[ΔΔ'—302]

Νυφούλα τ' Οὐρανοῦ, ἀγαπημένη, πάντα εὐτυχία καὶ χαρὰ ὡς πλημμυρίζει τὴν ὠραία σου ψυχούλα.

Ἀργάμπηλη, Πειραιωτάνη

[ΔΔ'—303]

Μὰ καίμενη Ἀργάμπηλη, ἐγὼ σὲ ρωτοῦσα τί γίνεσαι, κι' ἐσὺ... Δὲν λέγομαι Μπ. Παζ.

Φάνης Ἀφαντος

[ΔΔ'—304]

Τρίο Κορτεζίνο—τρία ἀδελφάκια, Χάρι, Λάκος, Ἀνίκη· Χρυσὴ Πεταλούδιτσα—Περγαντὴ· Λιχουδίτσα—Περγαντὴ. Θέλω. Τάσο Λούξη, ἀλληλογραφεύμε; Στείλτε: κ. Ι. Δραγούμην, Πλατεία Λυκαθητοῦ, 3, Ἀθήνας, διὰ:

Δυσκόπως τῆς Δόξης

[ΔΔ'—305]

Τί ὠραία ποὺ χορεύει, Ξανθὸ Ἀγγελούδι, ἡ ἀδελφή σου κάθε χρόνο στοῦ κ. Πετρίδη. Πρὸ πάντων ἔταν στέκεται ἀπάνω στίς μύτες τῶν ποδιῶν!!! ἄ! ἄ! ἄ! Ἀ. Ν.

[ΔΔ'—306]

Βραβεύουμε: 1) Πρίγκιπα τοῦ Νεῖλου, 2) Πριγκίπισσα τῶν Δολλαρτῶν, 3) Ἀτακτὴ. Λοιποὺς εὐχαριστοῦμε.

Γλυκεῖα Παρηγοριά,

Μελαγχολικὴ Ὀνειροπόλος

[ΔΔ'—307]

Προκηρύσσω διδραχμὸν διαγωνισμὸ ἀγράφων ἡθοποιῶν. Δ/σις: Κική Λαλιώτου, Κέρκυρα, διὰ:

Ἀτακτὴ

[ΔΔ'—308]

Στέφεν, εὐχαριστῶ. Τσικνουνδο, εὐχαριστῶ σοῦ εὐχομαι παραστικά, θεοποιεῖς καθαρνοουσάνα.

Κοκκινουσκούφιτσα